

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 30 januari 2025 met nummer RvVb-A-2425-0431

in de zaak met rolnummer 2223-RvVb-0299-A

Verzoekende partijen **1. Ellen CEDRONE**
 2. Philippe EVENEPOEL
 3. Ronny MUS

vertegenwoordigd door advocaat Pieter JONGBLOET
met woonplaatskeuze te 3010 Leuven, Oude Diestsesteenweg 13

Verwerende partij **het VLAAMSE GEWEST**
 vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering

vertegenwoordigd door advocaat Joris GEBRUERS
met woonplaatskeuze te 3980 Tessenderlo, Diesterstraat 107B

Tussenkommende partij **AQUAFIN nv**

vertegenwoordigd door advocaat Erika RENTMEESTERS
met woonplaatskeuze te 9100 Sint-Niklaas, Vijfstraten 57-59

I. **Voorwerp van het beroep**

De verzoekende partijen vorderen door neerlegging in het digitaal loket op 4 januari 2023 de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 18 november 2022, waarmee aan de tussenkommende partij een omgevingsvergunning wordt verleend voor de bouw en exploitatie van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (omgevingsnummer: 2021076225).

De verwerende partij heeft het bestuurlijk beroep van de verzoekende partijen tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant van 31 maart 2022 niet ingewilligd.

Het project ligt in 1670 Pepingen aan de Kareelstraat 2 en heeft als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie F, nummers 147, 136B, 136C, 138B, 139, 140B.

II. Rechtspleging

De verwerende partij bezorgt het administratief dossier en dient een antwoordnota in. De tussenkomenende partij dient een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partij dient een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 21 september 2023.

Advocaat Ruben MASSOELS, die *loco* advocaat Pieter JONGBLOET verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Lien VANBRABANT, die *loco* advocaat Joris GEBRUERS verschijnt voor de verwerende partij en advocaat Laura VANDERVOORT, die *loco* advocaat Erika RENTMEESTERS verschijnt voor de tussenkomenende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Op 2 november 2021 vraagt de tussenkomenende partij een omgevingsvergunning aan voor de bouw en exploitatie van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (KWZI) gelegen in Pepingen aan de Kareelstraat 2.

De aanvraag omvat de stedenbouwkundige handelingen, ingedeelde inrichtingen of activiteiten en vegetatiewijzigingen die nodig zijn om het momenteel onbebouwd terrein in te richten met een waterzuiveringsinstallatie voor de sanering van de vuilvracht, begroot op 1.125 inwonersequivalenten (IE), van het zuiveringsgebied Pepingen-Bellingen.

Het rioolafvalwater wordt via rioleringsbuizen naar de locatie geleid, waar de plaatselijke zuiveringsinstallatie gebouwd zal worden. Op de locatie van de plaatselijke zuivering doorloopt het aangevoerde afvalwater een aantal zuiveringsprocessen. Het gezuiverde water wordt geloosd in een afvoerende rioleringsbuis, die de Kareelstraat kruist, en zo verder langsheen het perceel van het tegenoverliggende schoolgebouw loopt om uit te stromen in de open Bellingenbeek. Omwille van de inplanting van de constructies wordt het deel van de

Bellingenbeek dat over het terrein van de KWZI loopt, omgelegd rond het volledige perceel van de installatie. Hiervoor wordt deze waterloop gedeeltelijk gedempt.

De percelen liggen deels in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut en deels agrarisch gebied (gewestplan 'Halle-Vilvoorde-Asse').

Tijdens het openbaar onderzoek dat loopt van 23 december 2021 tot en met 21 januari 2022 worden negen bezwaarschriften ingediend.

De provinciale omgevingsvergunningscommissie (POVC) hoort de aanvrager op de zitting van 15 februari 2022 en adviseert op 1 maart 2022 om de omgevingsvergunning te verlenen.

De deputatie van de provincie Vlaams-Brabant beslist op 31 maart 2022, eensluidend met het verslag van de POVC, om een omgevingsvergunning aan de tussenkomende partij te verlenen.

Tegen die beslissing tekenen de verzoekende partijen op 20 mei 2022 bestuurlijk beroep aan bij de verwerende partij. Eerder tekende ook de tussenkomende partij op 26 april 2022 bestuurlijk beroep aan omwille van de in die beslissing als voorwaarde opgelegde verstrengde effluentnormen.

Tijdens de adviesronde in graad van beroep levert de Afdeling Gebiedsontwikkeling, omgevingsplanning en –projecten (AGOP) van het Departement Omgeving aanvankelijk op 29 juli 2022 een ongunstig advies af. Het advies steunt in essentie op de vaststelling dat uit de aanvraag niet blijkt dat kan worden voldaan aan de geluidsnormen die van toepassing zijn in het licht van de nabijgelegen school en het orthopedagogisch centrum als 'stiltebehoevende instellingen' en dat dus niet blijkt dat de geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt.

Naar aanleiding van het beroepschrift van de verzoekende partijen en het ongunstig advies van AGOP, dient de tussenkomende partij op 30 augustus 2022 een wijzigingsverzoek in. Daarin geeft ze aan dat ze wenst tegemoet te komen aan de strengere geluidsnorm en een aantal gegevens bijvoegt waaruit blijkt dat daaraan kan worden voldaan, maar ook met de vraag *“om hieraan extra voorwaarden te koppelen zoals het monitoren van de waterzuiveringsinstallatie, zoals ook voorzien in artikel 4.5.6.1.§4, zodat de opgelegde grenswaarden tijdens de gehele duur van de exploitatie zullen worden nageleefd”*. Volgende documenten en info worden bijgevoegd:

- een nota evaluatie geluidsaspecten en een recente geluidstudie,
- een uittreksel uit het technisch plan met daarin het resultaat van de geurmodellering,
- er werd een aparte paragraaf aan de verantwoordingsnota toegevoegd inzake het onderzoek naar de cumulatieve effecten met het project 22.596,
- in de verantwoordingsnota wordt verder geduïd dat er in het brongebied geen stedenbouwkundige handelingen zullen plaatsvinden, wat wordt ondersteund met uittreksels van de topografische kaart en het GRB,
- de addenda behorende bij het verslag van de projectvergadering van 30 juni 2020,
- aangepaste inplantingsplannen.

Over de gewijzigde aanvraag wordt een nieuw openbaar onderzoek georganiseerd, dat loopt van 10 september 2022 tot en met 9 oktober 2022. De verzoekende partijen dienen een bezwaarschrift in.

Er wordt ook een tweede adviesronde gehouden. Naast de andermaal (voorwaardelijk) gunstige adviezen van de overige bevroegde adviesinstanties, levert ook AGOP ditmaal op 30 september 2022 een gunstig advies af.

De gewestelijke omgevingsvergunningscommissie (GOVC) hoort de betrokken partijen respectievelijk voor en na de wijziging van de aanvraag op de zittingen van 9 augustus 2022 en 25 oktober 2022 en adviseert dan op laatstgenoemde datum om de omgevingsvergunning te verlenen.

De verwerende partij sluit zich aan bij voormeld verslag van de GOVC, verklaart het beroep van de verzoekende partijen gedeeltelijk gegrond en het beroep van de tussenkomen partij gegrond en verleent op 18 november 2022 de omgevingsvergunning onder voorwaarden.

Dat is de bestreden beslissing.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste, tweede en derde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen de schending in van:

- artikel 4.4.7, §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO),
- de gewestplanbestemming 'agrarisch gebied' volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse en artikel 11 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen (hierna: Inrichtingsbesluit),
- artikel 3, §3 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2, en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: Besluit Handelingen Algemeen Belang),
- de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet) en
- het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en de materiële motiveringsplicht als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen voeren in een eerste middel aan dat ook de verwerende partij, als bevoegde overheid in graad van bestuurlijk beroep, zich voorafgaand aan de aanvraag diende uit te spreken over de mogelijke toepassing van de afwijkingsmogelijkheid voorzien in artikel 4.4.7, §2 VCRO nadat hierover een projectvergadering werd gehouden, zoals vereist door artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang. Ze stellen vast dat de bestreden beslissing werd genomen zonder dat de verwerende partij, in haar hoedanigheid van de in artikel 52 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (hierna: Omgevingsvergunningsdecreet) vermelde overheid, voorafgaand aan de indiening van de aanvraag en op basis van een over het project gehouden projectvergadering, niet concreet geoordeeld heeft of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet zou overschrijden.

In een tweede middel hekelen de verzoekende partijen dat de verwerende partij geen eigen zorgvuldig onderzoek heeft gevoerd naar eventuele locatiealternatieven en het nut of de noodzaak van een voorafgaandelijk planinitiatief voor het gevraagde, zoals vereist voor de toepassing van artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang en artikel 4.4.7, §2 VCRO.

In een derde middel voeren ze aan dat de verwerende partij geen eigen zorgvuldig onderzoek heeft gevoerd naar de ruimtelijk beperkte impact van het gevraagde, zoals vereist voor de toepassing van artikel 3, §3 Besluit Handelingen Algemeen Belang en artikel 4.4.7, §2 VCRO. Daarbij uiten ze kritiek op de motieven daarover in het verslag van de projectvergadering van

30 juni 2020, die volgens hen niet afdoende zijn, zodat de verwijzing daarnaar in de bestreden beslissing evenmin volstaat.

Op grond van elk van deze middelen zijn de verzoekende partijen van oordeel dat de vergunningsbeslissing dus ten onrechte toepassing maakt van de afwijkingsmogelijkheid zoals voorzien in artikel 4.4.7, §2 VCRO en de beslissing dan ook in strijd is met de bestemming als agrarisch gebied volgens het toepasselijke gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse en de bijbehorende voorschriften van artikel 11 Inrichtingsbesluit.

2.

De verwerende partij antwoordt op het eerste middel dat ze in de bestreden beslissing op omstandige wijze heeft gemotiveerd dat een deel van de aanvraag onder het toepassingsgebied valt van artikel 3, §1 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang (waarvan wordt aangenomen dat deze van rechtswege een ruimtelijk beperkte impact hebben) en voor het andere deel beroep kan worden gedaan op artikel 3, §3 van dit besluit. Wat dat laatste betreft verwijst ze naar de verslagen van de projectvergaderingen die werden gehouden op 25 maart 2016 (Vlaanderen) en 30 juni 2020 (provincie Vlaams-Brabant), waarin de ruimtelijk beperkte impact van het project wordt gemotiveerd, evenals naar de bijkomende argumentatie in de verantwoordingsnota van de tussenkomenende partij. Die stukken werden bij de aanvraag gevoegd. Het daarin opgenomen besluit kan volgens haar worden gevolgd, waarbij het haar niet ten kwade kan worden geduid dat ze zich hierbij aansluit. Ze stelt kennis genomen te hebben van het administratief dossier en vervolgens tot de vaststelling is gekomen dat de daar geformuleerde motieven pertinent en afdoende zijn om de toepassing van de afwijkingbepaling te rechtvaardigen.

De verwerende partij meent verder dat de verzoekende partijen zich beroepen op een foutieve lezing van artikel 3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang om voor te houden dat zij als vergunningverlenende overheid in graad van beroep *“voorafgaand aan de indiening van de aanvraag en op basis van de resultaten van een projectvergadering”* diende te beslissen of de inrichting een ruimtelijke impact heeft die zo beperkt is dat de inrichting met toepassing van artikel 4.4.7, §2 VCRO kan worden vergund. Ze geeft aan dat *“de bevoegde overheid”* waarvan sprake in deze bepaling de overheid is die in eerste administratieve aanleg bevoegd is kennis te nemen van een omgevingsvergunningsaanvraag. Dat is hier niet de verwerende partij maar wel de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant.

Voor het alternatievenonderzoek (tweede middel) verwijst ze naar het verslag van de projectvergadering van 25 maart 2016, dat als bijlage werd gevoegd bij de

vergunningaanvraag. In dit verslag wordt omstandig en concreet nagegaan of er mogelijke alternatieve locaties voorhanden zijn en besloten dat alleen de huidige locatie in aanmerking komt. Uit de relevante bespreking in de bestreden beslissing kan volgens haar worden afgeleid dat ze het reeds gevoerde alternatievenonderzoek aan een inhoudelijke beoordeling heeft onderworpen en ook heeft onderschreven. Dat het verslag werd opgesteld door de gewestelijk stedenbouwkundige ambtenaar belet volgens haar ook niet dat ze zich er dienstig op kan beroepen, aangezien geen enkele rechtsnorm dit verbiedt. Aansluitend is ze het niet eens met de interpretatie van de verzoekende partijen dat *“blijkens de rechtspraak het verslag van de vergadering kan gelden als voorafgaande beslissing over de toepasbaarheid van artikel 3, §3”*. Volgens haar is vereist dat voor de toepassing van §3 de bevoegde overheid hierover een duidelijk standpunt moet innemen, wat ze volgens de motieven van haar beslissing ook duidelijk heeft gedaan.

Wat het concrete onderzoek naar de ruimtelijk beperkte impact van het gevraagde betreft (derde middel) verwijst de verwerende partij opnieuw naar het verslag van de projectvergadering die werd gehouden op 30 juni 2020 en naar de in dat verband relevante overwegingen van de bestreden beslissing. Daaruit blijkt volgens haar dat werd onderzocht of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, en dit aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de gevraagde handelingen. Besluitend stelt ze dat in het verslag en de bestreden beslissing wordt aangehaald (1) dat de zoeklocaties worden gedetermineerd door de noodzaak aan gebundelde zuivering, de gravitaire ligging tegenover de omgeving en de aanwezigheid van een waterloop, wat de mogelijkheden al van bij aanvang klein maakt, en wat wordt bevestigd in het omstandige alternatievenonderzoek en (2) dat de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, wat ook betekent dat er geen ruimtelijk uitvoeringsplan moet worden opgemaakt.

3.

De tussenkomen partij behandelt de drie middelen samen. Ze wijst op de beoordeling in de bestreden beslissing over de toepassing van de bekritiseerde afwijkingsmogelijkheid en stelt dat deze uiteraard ook samengelezen moet worden met het verzoek tot projectvergadering en de verslagen van de projectvergaderingen. Die documenten waren bij de aanvraag gevoegd en dus ook kenbaar voor de verzoekende partijen. Ook wijst ze erop dat de deputatie over de planologische vergunbaarheid, waaronder ook een alternatievenonderzoek, ook gunstig heeft geoordeeld. Er kan volgens haar dan ook geen enkele discussie over bestaan dat er een zeer grondig alternatievenonderzoek is gebeurd.

Verder geeft ze aan dat, anders dan wat verzoekende partijen laten uitschijnen, de tweede projectvergadering er niet is gekomen in de plaats van de eerste en ter vervanging hiervan, maar dat beide elkaar aanvullen en dan ook samengelezen moeten worden. Er kan dan ook niet betwist worden dat met beide projectvergaderingen zowel huidige verwerende partij als de provincie voorafgaand aan het indienen van de aanvraag na een projectvergadering beslist hebben over de ruimtelijk beperkte impact van de aangevraagde handelingen van algemeen belang. Ze verwijst naar de bespreking van de ruimtelijk beperkte impact en de omschrijving van de aanvraag en de omgeving in het verslag van de tweede projectvergadering en de bestreden beslissing, en besluit dat niet duidelijk is wat hier nog meer gezegd over had moeten worden. De bespreking van de ruimtelijk beperkte impact blijkt volgens haar ook uit de weerlegging van de bezwaren en de beoordeling van de hinderaspecten, onder meer bij de goede ruimtelijke ordening, zonder dat de verwerende partij de beoordeling van het ruimtelijk beperkt karakter louter zou hebben laten samenvallen met de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening. Het loutere feit dat de verzoekende partijen betwijfelen of de resultaten van de geur- en geluidsstudie correct zouden zijn, volstaat niet om aan te tonen dat ze ook foutief zijn, noch om te stellen dat de afweging van de impact op de omgeving niet afdoende onderzocht zou zijn. Ze merkt daarbij ook nog op dat de hindergevoelige inrichtingen waarnaar de verzoekende partijen verwijzen zelf géén beroep hebben aangetekend tegen de vergunning zodat ook deze klaarblijkelijk aanvaardden dat voor hen geen onaanvaardbare hinder zal veroorzaakt worden. Besluitend stelt ze dat in ieder geval blijkt dat verwerende partij de aanvraag afdoende zorgvuldig heeft beoordeeld in functie van het ruimtelijk functioneren van het omliggende gebied en rekening houdend met de aard en de omvang van het project enerzijds en de effecten van de aangevraagde werken anderzijds.

4.

Het weerwoord van de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota komt grotendeels neer op een loutere herneming van hun ingenomen standpunt met betrekking tot het eerste, tweede en derde middel in hun verzoekschrift. Dat de documenten van de projectvergadering aan hen kenbaar waren, zoals de tussenkommende partij stelt, betwisten ze aangezien de *addenda* horend bij het verslag van de projectvergadering van 30 juni 2020 met betrekking tot het alternatievenonderzoek pas met het wijzigingsverzoek op 30 augustus 2022 bij de aanvraag zijn gevoegd en ze nooit een 'verzoek tot projectvergadering' hebben gezien, minstens is het hen niet duidelijk welk document de tussenkommende partij hiermee bedoelt.

1. Ontwikkelde wettigheidskritiek

De verzoekende partijen voeren in de eerste drie middelen in essentie de onregelmatige toepassing aan van de afwijkingsmogelijkheid zoals voorzien in artikel 4.4.7, §2 VCRO, samengelezen met artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang.

2. Relevante regelgeving

2.1

Een omgevingsvergunning moet worden geweigerd wanneer het aangevraagde project onverenigbaar is met stedenbouwkundige voorschriften, tenzij daarvan oprechtsgeldige wijze kan worden afgeweken (artikel 4.3.1, §1, eerste lid, 1°, a) VCRO en artikel 5.3.1, 2°, b) DABM).

De gewestplannen, en de bijhorende bepalingen van het Inrichtingsbesluit, bevatten dergelijke stedenbouwkundige voorschriften (artikel 1.1.2, 13°, b) en 4.3.1, §1, eerste lid, 1°, a) VCRO).

Er bestaat geen betwisting over het gegeven dat de gevraagde bouw en exploitatie van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie (KWZI) niet in overeenstemming is met de toepasselijke bestemming als agrarisch gebied waarin het aanvraagperceel volgens het gewestplan 'Halle-Vilvoorde-Asse' grotendeels gelegen is. De bestreden beslissing steunt op de afwijkingsmogelijkheid voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben om de gevraagde handelingen alsnog te kunnen vergunnen.

2.2

Overeenkomstig artikel 4.4.7, §2 VCRO mag voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben worden afgeweken van de geldende stedenbouwkundige voorschriften. Die handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben *“vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructures of voorzieningen tot gevolg hebben”*. De Vlaamse regering bepaalt welke handelingen van algemeen belang onder dit toepassingsgebied vallen. Ze kan ook de regels bepalen op basis waarvan kan worden beslist dat niet door haar opgesomde handelingen toch onder dit toepassingsgebied vallen (artikel 4.4.7, §2, tweede lid VCRO).

Artikel 3 van het Besluit Handelingen van Algemeen Belang bepaalt de handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, en waarvoor, met toepassing van artikel 4.4.7, §2 VCRO, een vergunning kan worden verleend in afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, zonder een voorafgaand planningsinitiatief.

Artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang bepaalt:

“§3. Op gemotiveerd verzoek van de aanvrager kan de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 52 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in paragraaf 1 of 2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening heeft.

Deze handelingen mogen niet worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied.

Die bevoegde overheid, vermeld in het eerste lid, beoordeelt concreet of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen.

De bevoegde overheid, vermeld in het eerste lid, oordeelt en beslist daarover nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend. Het document waaruit die beslissing blijkt, wordt bij de vergunningsaanvraag gevoegd.”

Artikel 8 van Omgevingsvergunningsdecreet bepaalt over de projectvergadering het volgende:

“De initiatiefnemer kan ter voorbereiding van een vergunningsaanvraag, als een realistische projectstudie voorhanden is, de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15, verzoeken een projectvergadering te organiseren met de adviesinstanties, aangewezen met toepassing van artikel 24.

De projectvergadering beoogt de procedurele afstemming tussen de betrokken overheden en de bespreking van de eventueel nodig of nuttig geachte projectbijsturingen.

De bevoegde overheid, vermeld in artikel 15, kan op eigen initiatief of op verzoek van de initiatiefnemer, derde belanghebbenden uitnodigen op een projectvergadering.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen inzake de projectvergadering en kan hierbij het toepassingsgebied beperken.”

Artikel 6 van het besluit van 27 november 2015 van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (hierna: Omgevingsvergunningsbesluit) luidt:

“Met behoud van de mogelijkheid van informeel vooroverleg kan een initiatiefnemer de bevoegde overheid verzoeken een projectvergadering te organiseren voor projecten of voor veranderingen aan projecten waarvoor, als ze het voorwerp zouden uitmaken van een vergunningsaanvraag, het advies van de POVC of de GOVC vereist is.

Voor de projecten of veranderingen aan projecten waarvoor de toepassing is vereist van artikel 3, §3, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, § 2, en artikel 4.7.1, § 2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, kan de bevoegde overheid, op verzoek van de initiatiefnemer, beslissen om een projectvergadering te houden.”

Artikel 7, §1 van het Omgevingsvergunningsbesluit bepaalt verder dat het verzoek tot het houden van een projectvergadering wordt ingediend met een beveiligde zending bij de overheid die overeenkomstig artikel 15 van het Omgevingsvergunningsdecreet bevoegd is voor de vergunningsaanvraag. Artikel 8 van het Omgevingsvergunningsbesluit bepaalt aansluitend dat het bevoegde bestuur belast is met de organisatie van de projectvergadering en de wijze waarop die moet plaatsvinden.

2.3

Het uitgangspunt van de afwijkingmogelijkheid voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact kunnen hebben, zoals voorzien met artikel 4.4.7, §2 VCRO, samengelezen met artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, is dat de ruimtelijke en planologische impact van een project dat hierop wenst aanspraak te maken worden onderzocht, evenals de mogelijkheid tot alternatieve locaties en daaraan gerelateerd het nut of de noodzaak van een voorafgaandelijk planningsinitiatief.

Volgens artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang moet de bevoegde overheid zich daartoe voorafgaand aan de vergunningsaanvraag uitspreken over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO, wat een formele uitspraak veronderstelt over de

vraag of het aangevraagde project al dan niet beschouwd kan worden als een handeling van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact heeft. Artikel 3, §3 kan alleszins niet worden toegepast voor een project waarvoor *“er verschillende realistische locatie-alternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau”* en waarover *“de bevoegde overheid (...) dus alleszins een duidelijk standpunt [moet] innemen”* (Verslag VR bij het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2012, BS 13 augustus 2012, 47.047).

3. Concrete beoordeling van de middelen

3.1

Uit een samenlezing van de aangehaalde bepalingen volgt dat voor de toepassing van de afwijkingsmogelijkheid in artikel 4.4.7, §2 VCRO, samengelezen met artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, op verzoek van de aanvrager een projectvergadering moet worden gehouden door de in eerste bestuurlijke aanleg bevoegde vergunningverlenende overheid. Van die vergadering wordt overeenkomstig artikel 8 van het Omgevingsvergunningsbesluit een verslag opgesteld, waaruit de aanvrager moet kunnen opmaken of zijn project al dan niet in aanmerking komt voor de toepassing van deze afwijkingsmogelijkheid.

Bevat het verslag een gunstige beslissing hierover, dan kan dit worden beschouwd als een voorbereidende handeling in het kader van een navolgende vergunningsaanvraag. Een dergelijke beslissing laat de beoordelingsbevoegdheid van de vergunningverlenende overheden onverlet, weliswaar met een verstrengde motiveringsplicht wanneer andersluidend wordt geoordeeld ten aanzien van het gunstig standpunt dat reeds in deze voorafgaande en voorbereidende handeling werd ingenomen.

In zoverre artikel 3, §3, eerste lid van het Besluit Handelingen Algemeen Belang aangeeft dat de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 52 van het Omgevingsvergunningsdecreet, kan vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in paragraaf 1 of 2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact heeft als vermeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO, houdt dit niet meer in dan de bevestiging van het principe dat zowel de vergunningverlenende overheid in eerste aanleg, als deze in beroep over de bevoegdheid beschikken om de toepassing van deze afwijkingsmogelijkheid te beoordelen.

Uit deze bepaling kan daarentegen niet worden afgeleid, zoals de verzoekende partijen in hun eerste middel voorhouden, dat de verwerende partij zich als vergunningverlenende overheid in beroep reeds voorafgaand in het kader van de projectvergadering hierover moet uitspreken.

Zoals hiervoor werd vastgesteld volgt uit een samenlezing van de aangehaalde en relevante bepalingen van het Omgevingsvergunningsdecreet, Omgevingsvergunningsbesluit en het Besluit Handelingen Algemeen Belang dat de bevoegde overheid in eerste aanleg zich op voorhand moet uitspreken over de mogelijke toepassing van de betreffende afwijkingsmogelijkheid. In zoverre de verzoekende partijen klaarblijkelijk uitgaan van een andere rechtsopvatting, faalt deze naar recht.

3.2

3.2.1

Het behoort tot de bevoegdheid van de verwerende partij, als vergunningverlenende overheid in graad van beroep, om te beoordelen of een afwijking op de bestemmingsvoorschriften al dan niet kan worden toegestaan. De Raad kan zich als rechtscollege niet inlaten met de vraag naar de opportuniteit om een afwijking voor een bepaald project toe te staan, maar kan in het kader van zijn taak als wettigheidsrechter enkel nagaan of de verwerende partij op regelmatige wijze toepassing heeft gemaakt van die mogelijkheid en daarbij binnen de grenzen van haar beoordelingsbevoegdheid is gebleven.

Bij het nemen van haar beslissing moet de verwerende partij, als orgaan van actief bestuur, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in acht nemen. Het zorgvuldigheidsbeginsel verplicht haar om haar beslissing op zorgvuldige wijze voor te bereiden en ervoor te zorgen dat alle relevante feitelijke en juridische elementen worden onderzocht, wat haar in staat moet stellen om met kennis van zaken een beslissing te nemen. Op grond van de materiële motiveringsplicht moet haar beslissing steunen op motieven die in rechte en in feite juist zijn, alsook afdoende zijn om haar oordeel te kunnen verantwoorden. De formele motiveringsplicht vereist verder dat die motieven in de bestreden beslissing tot uiting komen.

3.2.2

In de bestreden beslissing oordeelt de verwerende partij bij de toets naar de verenigbaarheid van het gevraagde met de toepasselijke bestemmingsvoorschriften als volgt over de toepassing van de afwijkingsmogelijkheid zoals voorzien in artikel 4.4.7, §2 VCRO, samengelezen met artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang:

“Een groot deel van de aanvraag valt onder bovenstaand artikel 3, §1. Het bouwen van een KWZI met een capaciteit van verwerking boven de 1.000 IE is hier echter niet in opgenomen. Artikel 3, §3 bepaalt echter ook het volgende:

(...)

Er werden projectvergaderingen gehouden op 25 maart 2016 door Vlaanderen en op 30 juni 2020 door de provincie Vlaams-Brabant met alle betrokken partijen. De verslagen van beide projectvergaderingen maken bovendien deel uit van deze vergunningsaanvraag, opgenomen als bijlagen 'Verslag projectvergadering 25.03.16' en 'Verslag projectvergadering 30.06.20'.

In het verslag van de projectvergadering van 25 maart 2016 werd reeds gekaderd hoe het betrokken waterzuiveringsstation een sterk gewenste ingreep is in de situatie ter plaatse, gezien het een aandachtsgebied is binnen de stroomgebiedbeheersplannen. Hierbij zou een eerste inspanning geleverd worden om de zuiveringsgraad van Pepingen (0%) naar een hoger plan te tillen. Hiernaast werd in dit verslag van deze projectvergadering ook al uitvoerig ingegaan op de locatiekeuze met een gedetailleerde bespreking voor elk alternatief, waarbij de algemene principes die gehanteerd worden door Vlaanderen werden betrokken. Deze algemene principes vinden ook hun plaats binnen de ruimtelijke structuurplannen en worden ook door de provincie ondersteund.

Bij de keuze van de inplantingsplaats voor een KWZI dienen in het algemeen onderstaande uitgangspunten te worden gehanteerd (deze worden overal in Vlaanderen opgelegd voor de inplanting van nieuwe waterzuiveringsinstallaties):

- streven naar de laagst gelegen locaties, zodat een gravitaire afvoer mogelijk is;
- keuze voor een locatie in de nabijheid van een waterloop of een grachtensysteem;
- keuze voor een locatie ter hoogte van reeds bestaande lozingspunten;
- stedenbouwkundige criteria:
 - een KWZI dient zo dicht mogelijk bij een woonkern geplaatst worden. Het afvalwater is hoofdzakelijk afkomstig vanuit de woongebieden. Het is ruimtelijk dan ook logisch dat deze installaties in of aansluitend bij het woongebied worden voorzien;
 - een KWZI mag niet in open ruimte ingeplant worden. Het inplanten van installaties ver weg van bestaande bebouwing zorgt voor een verdere versnippering van de open ruimte.

Er werden negen mogelijke locaties besproken waarvan de huidige locatie te Kareelstraat gekozen is zoals nu aangevraagd.

In het verslag van de projectvergadering van 30 juni 2020 wordt de ruimtelijk beperkte impact (op pagina 4-5) als volgt gemotiveerd:

“Eerder dient er abstractie gemaakt te worden van alle van toepassing zijnde plannen voor de plaats, en moet de impact dan ‘beperkt’ zijn op de omgeving en het ruimtelijk functioneren van deze omgeving, zoals deze zich in de feiten voordoet. In dit geval komt dit neer op een omgeving aan de rand van het landbouwgebied, in een beekvallei en aansluitend op enkele grootschalige gemeenschapsfuncties met lokale ontsluitende wegenis. De impact op het landbouwgebied is daarbij het grootst, vermits hier de ruimte wordt ingenomen. De impact op het woongebied vooraan in de straat en de gemeenschapsfuncties betreft het mobiliteitsaspect en andere milieu-impact die veeleer met geur en

geluid heeft te maken. Visueel vormelijk heeft een zuiveringsinstallatie weinig impact gezien de beperkte hoogtes van de installaties. De terreininname (ca. 0,5 ha) is in dit geval ook nog aanzienlijk kleiner dan die van de school (ca. 1,2 ha) en het orthopedagogisch centrum (ca. 1,6 ha). De zoeklocaties worden gedetermineerd door de noodzaak aan gebundelde zuivering, de gravitaire ligging tegenover de omgeving en de aanwezigheid van een waterloop, wat de mogelijkheden al van bij aanvang klein maakt.

Aquafin hanteert daarbij als criterium om over een 'beperkte impact' te spreken een vergelijking met die werken te maken die opgesomd zijn in het besluit van de werken van algemeen belang die louter ambtelijk moeten beoordeeld worden, zijnde de KWZI's tot 1.000 IE. Ten overstaan van deze bovengrens is de afmeting slechts beperkt 'groter' met 1.250 IE (25%). Deze benadering heeft een zekere validiteit en kan een vuistregel zijn, maar kan niet vooruitlopen op de verdere beoordeling van de impact.

De vraag wordt gesteld waarom de installaties vrij diep op het perceel worden voorzien en niet dichterbij de straat. Aquafin heeft reeds meerdere waterzuiveringsinstallaties gebouwd waardoor er een zekere expertise is ontstaan en intussen ingeschat kan worden hoe de installaties best ingeplant worden ten opzichte van de omliggende functies en ook woningen in de omgeving. Voor dit project is deze toetsing ook gedaan en verwacht wordt dat voor de gekozen plaats de hinder en de technische mogelijkheden in verhouding zijn inzake de afstand tot het woongebied en het ingenomen agrarisch gebied.

Hierbij sterkt Aquafin zich dat er geen overschrijding van geluidsnormen zal zijn of van geurimpact. Voor beide aspecten blijft het nog mogelijk om later nog bijkomende aanpassingen te doen wanneer in de praktijk dit toch niet gehaald zou worden. Dit wordt onderbouwd met zowel een geluidsstudie als een geurstudie. Vanuit GOP-milieu wordt onderstreept van deze studies ernstig op te vatten. De gemeente wijst er nog op dat er een nieuw gebouw van het OC komt met twee bouwlagen en met eventuele geluidswerkaatsing nog kan rekening gehouden worden. GOP-milieu stelt nog dat nu een nulmeting kan gebeuren en dit een goede onderbouwing voor de latere studie kan vormen.

Aquafin licht nog toe dat de diepe inplanting nodig is omwille van het domein dat er langs ligt. De rietvelden vooraan verbeteren ook de visuele impact richting de straat. Er wordt wel eens gevraagd door omwonenden om enkel met rietvelden te werken (wat esthetisch wordt geacht), maar een rietveld is om de laatste restanten van fosfaat en stikstof eruit te halen en nemen veel ruimte in, dus je kan niet alleen met rietvelden werken. Vanuit GOP-milieu wordt nog gepolst wat de natuurwaarden van rietvelden kunnen zijn en de impact hiervan zou kunnen zijn. De vraag wordt gesteld of er fauna en flora bijkomt hiermee. Aquafin stelt hier niet meteen te kunnen op antwoorden, maar is bereid de vraag wel te onderzoeken.

Inzake het transport wordt nog opgemerkt dat het werfverkeer langs de veldweg zal gebeuren, voorbij het bredere gedeelte van de Kareelstraat tot aan de school. De werfweg gaat na de opbouw weg. Tijdens exploitatie wordt wekelijks een bestelwagen verwacht en om de 2 à 3 weken een vrachtwagen voor het slib. Deze vrachtwagen kan op het eigen terrein draaien. Het college wijst erop dat de schoolomgeving veilig moet blijven, de eerste woningen zelf liggen op een grote afstand en de centra

liggen daar tussen. Aquafin toont zich bereid om nog eventuele bijkomende maatregelen inzake het transport te nemen.

Vanuit de dienst vergunningen wordt de aandacht erop gevestigd dat het verleggen van de beek naar de rand van het terrein in agrarisch gebied valt onder de werken waarvoor een natuurvergunning nodig is. De aanvraag tot omgevingsvergunning zal aldus ook moeten gepaard gaan met een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor vegetatiewijzigingen.

Er wordt nog ingegaan op de groenaanplantingen op het perceel zelf, waaraan de nodige aandacht dient geschonken te worden inzake soorten en plantverband.

Alle adviezen zijn verder principieel gunstig en er blijven geen fundamentele bezwaren overeind om te accepteren dat het ruimtelijke functioneren van de plaats hier zou geschonden worden. De draagkracht van de plaats is afdoende en de installatie kan beoordeeld worden als een installatie met beperkte impact. De aard en omvang van het project, het ruimtelijke bereik van de effecten en van de handelingen zijn beperkt. De handelingen overschrijden de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet. Dit houdt in dat er geen ruimtelijk uitvoeringsplan dient opgemaakt te worden. Dit sluit ook aan op de eerdere beoordeling door de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar in 2016.”.

In deze projectvergaderingen werd dus geoordeeld aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen dat het project de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijdt. Deze conclusie kan worden gevolgd.

Hiernaast motiveert de aanvrager in de verantwoordingsnota ‘Verantwoordingsnota’ (op pagina 18-21) waarom deze werken een ruimtelijk beperkte impact hebben. De volgende aspecten worden onder andere aangehaald om de ruimtelijk beperkte impact bijkomend te benadrukken:

“4. Ruimtelijke effecten van de handelingen

De bouw van een zuivering zal een ruimtelijk beperkte impact hebben op de omgeving omwille van volgende aspecten:

- Constructies die zich gedeeltelijk ondergronds en gedeeltelijk bovengronds (tot max 3m50) bevinden ten opzichte van het maaiveld.*
- Beperkte toegangsweg in asfaltverharding. Toegangspaden in waterdoorlatende betonstraatstenen.*
- Ondergronds leidingwerk en elektriciteitskabels.*
- Een bovengrondse elektriciteitscabine met houten afwerking.*
- Een groene draadafsluiting, zonder prikkeldraad, met houten toegangspoort.*
- Verspreid over het terrein enkele verlichtingspalen bij belangrijke constructies van de zuivering.*

De landschappelijke inkleding van deze constructies zorgt voor een verdere beperking van de ruimtelijke impact:

- *Een groeninvulling van grassen en streekeigen struiken en bomen tussen de constructies en de perceelgrenzen zorgt ervoor dat het visuele effect van de installatie op de omgeving verzacht wordt. De impact op het landschap wordt beperkt door het gebruik van streekeigen groen.*

De inname van landbouwgebied:

- *Een landbouwperceel wordt gedeeltelijk ingenomen voor de plaatselijke zuivering. Maar deze inname wordt ruimtelijk tot een minimum beperkt waardoor het effect op het agrarisch gebied wordt beperkt.*

Omwille van alle bovenstaande aspecten concluderen wij dat de zuiveringsinstallatie van Pepingen-Bellingen kan beschouwd worden als een handeling van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact heeft en dus kan vergund worden op basis van artikel 4.4.7 §2 van de VCRO en van artikel 3 §3 van het Besluit Vlaamse Regering tot aanwijzing van deze handelingen.”

Hierdoor is een afwijking van stedenbouwkundige voorschriften volgens artikel 4.4.7, §2 van de VCRO voor deze handelingen van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact toegestaan.

Ook worden zoals reeds vermeld, in het besluit onder artikel 3, §1, in hoofdstuk III de handelingen van algemeen belang opgesomd waarvan wordt aangenomen dat deze een ruimtelijk beperkte impact hebben. De aanleg, wijziging of uitbreiding van ondergrondse leidingen die voor het openbaar net bedoeld zijn, voorzieningen met het oog op de omgevingsintegratie van een bestaande of geplande infrastructuur of voorziening en werfzones en tijdelijke (grond)stock met het oog op de uitvoering van bovengenoemde handelingen vallen onder deze werken van algemeen belang met een beperkte omvang. Zo vallen ook het aanleggen van de werfweg, het gebruik van de grond voor de tijdelijk stockage van gronden en de aanleg van de infiltratievoorzieningen en wadi onder de werken van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact waarvoor volgens dit besluit tevens een afwijking op de stedenbouwkundige voorschriften kan worden toegestaan.

Uit dit alles volgt dat de aangevraagde werken een ruimtelijk beperkte impact hebben in de zin van artikel 4.4.7, §2, van de VCRO en het besluit handelingen van algemeen belang van 5 mei 2000, en dat van de stedenbouwkundige voorschriften kan worden afgeweken.”

Uit voorgaande uitgebreide overwegingen blijkt dat de verwerende partij zich voor haar gunstig oordeel voornamelijk steunt op de beoordelingen die reeds in de verslagen van de projectvergaderingen van 25 maart 2016 en op 30 juni 2020 zijn gemaakt, en die een onderdeel uitmaken van de aanvraag en dus van het administratief dossier, en deze vervolgens uitdrukkelijk bijvalt.

3.2.3

Er is niets dat er zich tegen verzet dat een vergunningverlenende overheid, na een zorgvuldig eigen onderzoek van de gegevens van het dossier, zich laat overtuigen door en aansluit bij standpunten die doorheen de administratieve procedure zijn geuit door adviesinstanties of de aanvrager. Uit het loutere feit dat de verwerende partij het andersluidend standpunt van de verzoekende partijen niet bijtreedt kan op zich alvast niet worden afgeleid dat ze niet op zorgvuldige wijze heeft gehandeld.

Met het betoog in hun tweede middel komen de verzoekende partijen echter niet verder dan te stellen dat de verwerende partij niet zorgvuldig heeft gehandeld doordat ze geen eigen onderzoek heeft gevoerd naar de locatiealternatieven die in het verslag van de projectvergadering van 25 maart 2016, onderdeel van het administratief dossier, zijn besproken. Dergelijke algemene kritiek, waarin niet wordt ingegaan op het locatieonderzoek waarvan de verwerende partij in de bestreden beslissing uitdrukkelijk stelt dat de conclusie *“kan worden gevolgd”*, volstaat niet om de onwettigheid van de bestreden beslissing aan te tonen.

3.3

Wat de beoordeling van de ruimtelijk beperkte impact van het project betreft (derde middel), staat het de verwerende partij evenzeer vrij om zich aan te sluiten bij de beoordeling die daarover reeds in het verslag van de projectvergadering van 30 juni 2020 werd gemaakt en zich verder te laten overtuigen door de bijkomende argumenten die de tussenkomen partij als aanvrager heeft aangedragen. Wel moet uit de bestreden beslissing blijken dat ze zich daarmee een eigen oordeel heeft gevormd en een zorgvuldige afweging heeft gemaakt over de vraag of de handelingen het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, en dit in het licht van de overige gegevens van het administratief dossier en aan de hand van de aard en de omvang van het project en het ruimtelijke bereik van de effecten (ruimtelijke en milieu) van de handelingen (Verslag VR bij het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2012, BS 13 augustus 2012, 47.047).

Vooreerst kan worden opgemerkt dat uit de beschrijving van de omliggende gebieden en hun functies in voormeld verslag en in de bestreden beslissing wel degelijk kan worden afgeleid dat de verwerende partij zich bewust was van het ruimtelijk bereik van de aangevraagde handelingen bij het vormen van haar oordeel. Dat deze beschrijving niet als dusdanig terugkomt onder de titel waar het onderzoek naar de toepassing van de in het geding zijnde afwijkingsmogelijkheid in het kader van de planologische verenigbaarheid wordt gevoerd, doet hieraan niets af.

De verzoekende partijen kunnen evenwel worden gevolgd waar ze aangeven dat de verwerende partij in het licht van de gegevens van het dossier niet kon volstaan met zich aan te sluiten bij de argumentatie die in het verslag van de vermelde projectvergadering is opgenomen, en de aanvulling van de tussenkomen partij hierop, om de mogelijke ruimtelijke- en milieueffecten van de handelingen en de beperkte impact van het project gunstig voor te staan. Immers blijkt niet dat ze bij haar beoordeling van het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen, en de impact daarvan op het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden, rekening heeft gehouden met het stiltebehoevende karakter van de instellingen die zich aldaar situeren. Daar waar deze instellingen in het licht van mogelijke geurhinder wel reeds van bij aanvang werden beschouwd als 'hoog geurgevoelig gebied', volgens bijlage 14 'Maatregelen tegen omgevingshinder' bij de projectvergadering van 30 juni 2020, blijkt dit niet in de beoordeling terug te komen en werd er ook niet reeds rekening gehouden met hun kwalificatie als 'stiltebehoevende instellingen'. Het stond dan ook aan de verwerende partij om deze gegevens in haar beoordeling over de mogelijke toepassing van de beoogde afwijkingmogelijkheid te betrekken. Bij gebrek hieraan getuigt de bestreden beslissing niet van een zorgvuldig onderzoek naar het ruimtelijk beperkt karakter zoals vereist door artikel 3, §3, eerste en derde lid van het Besluit Handelingen Algemeen Belang.

3.4

Het eerste en tweede middel worden verworpen. Het derde middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Vierde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen de schending in van:

- de artikelen 9 en 13 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurdecreet),
- artikel 7 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: Natuurbesluit) en

- de materiële motiveringsplicht en het zorgvuldigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen voeren aan dat de verwerende partij zonder eigen zorgvuldig onderzoek aanneemt dat er geen bron op het aanvraagperceel gelegen is. De motieven die ze daarvoor in de bestreden beslissing hanteert vormen volgens hen geen afdoende antwoord op hun beroepsgrief en bezwaar dat de aanvraag een door artikel 7 van het Natuurbesluit verboden vegetatiewijziging betreft, namelijk van een bron als klein landschapselement. Ze verwijzen daarvoor onder meer naar de ferrariskaart, een geopuntkaart waarop komberging te zien is en het gegeven dat de aanvraag melding maakt van het dempen van het begin van een waterloop, elementen die ze reeds in het kader van hun bestuurlijk beroep en bezwaarschrift hebben aangedragen. Ook uiten ze kritiek op het gunstig advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) dat volgens hen niet meer is dan een bureaustudie.

2.

De verwerende partij verwijst naar het advies van het ANB en naar haar motivering hierover in de bestreden beslissing. Daaruit blijkt volgens haar dat ze niet louter dit advies heeft hernomen maar dat ze op basis van pertinente motieven heeft besloten dat er geen handelingen zullen plaatsvinden binnen het brongebied. Ze geeft aan dat de precieze afbakening van wat precies moet worden beschouwd als een 'bron', in de eerste plaats tot de bevoegdheid van het bestuur behoort en de Raad zich niet in de plaats kan stellen. De argumentatie van de verzoekende partijen op basis van de ferrariskaart, de geopuntkaart met komberging doet geen afbreuk aan haar oordeel en motieven in de bestreden beslissing, noch zetten ze uiteen waarom het 'brongebied' beschermd is.

3.

De tussenkomende partij heeft eveneens kritiek op de argumenten van de verzoekende partijen die steunen op de ferrariskaart en een geopuntkaart met komberging. Ook wijst ze op het advies van het ANB waarin de beroepsgrief van de verzoekende partijen hierover wordt behandeld en geeft in dat kader aan dat de biologische waarderingskaart een wetenschappelijk onderbouwde inventaris en evaluatie van het biologisch milieu is waarmee rekening kan worden gehouden.

4.

De verzoekende partijen antwoorden dat ze niet enkel het oordeel van de verwerende partij over de exacte locatie van de bron betwisten, maar ook van de reikwijdte van die bron(nen) en dus het brongebied. De verwerende partij stelt *post factum* dat een komberging niet gelijk

te stellen zou zijn met een 'bron' en dat de ferrariskaart niet zou aantonen dat er zich actueel binnen het plangebied een bron bevindt, wat niet blijkt uit de bestreden beslissing. Op het argument dat de wettekst een 'bron' en niet een 'brongebied' beschermt, antwoorden ze dat ze met de term brongebied erop willen wijzen dat het net aan de verwerende partij was om te motiveren welke zone door de aanwezige bron gevat wordt. Er wordt niet betwist dat er een bron is, welke zuidelijker zou liggen ten opzichte van het projectgebied, maar deze bron is ook niet aangeduid op de biologische waarderingskaart. Ze herhalen dat een beek door verschillende bronnen gevoed kan worden, en dat een bron geen puntelement is, waarbij ook het Departement Omgeving over 'brongebied' sprak.

Beoordeling door de Raad

1. Ontwikkelde wettigheidskritiek

De verzoekende partijen voeren in essentie aan dat de verwerende partij ten onrechte geoordeeld heeft dat er op het aanvraagperceel geen bron aanwezig is. Daarnaast is niet afdoende geantwoord op de diverse elementen uit hun bestuurlijk beroepschrift en het nog later ingediend bezwaar over de aanwezigheid van verschillende bronnen op het terrein, minstens over de uitgestrektheid van het 'brongebied'.

2. Relevante regelgeving

2.1

Artikel 7 van het Natuurbesluit bepaalt onder meer:

“Onverminderd het bepaalde in artikel 9 van het decreet, is het wijzigen van de volgende vegetaties of kleine landschapselementen en hun vegetaties verboden :

(...)

3° bronnen;”

Artikel 2, 6° van het Natuurdecreet definieert 'kleine landschapselementen' als *“lijn- of puntvormige elementen met inbegrip van de bijhorende vegetaties waarvan het uitzicht, de structuur of de aard al dan niet resultaat zijn van menselijk handelen, en die deel uitmaken van de natuur zoals: bermen, bomen, ... bronnen, dijken, graften, houtkanten, hagen, holle wegen, hoogstamboomgaarden, perceelsrandbegroeiingen, sloten, struwelen, poelen, veedrinkputten en waterlopen”*.

Artikel 7 van het Natuurbesluit, dat uitvoering geeft aan de artikelen 9 en 13 van het Natuurdecreet, bevat een verbod op het wijzigen van de daarin bepaalde vegetaties of kleine landschapselementen en hun vegetaties. Op het verbod kunnen er op grond van artikel 10 van het Natuurbesluit individuele afwijkingen worden toegestaan.

Uit het voorgaande volgt dat een “bron” dus een klein landschapselement is waarvan het wijzigen, alsook het wijzigen van de bij de bron behorende vegetatie, in principe verboden is. Het Natuurdecreet, noch het Natuurbesluit bevat een definitie van wat een ‘bron’ als klein landschapselement juist inhoudt. In de omzendbrief LNW/98/01 van 10 november 1998 *“betreffende algemene maatregelen inzake natuurbehoud en wat de voorwaarden voor het wijzigen van vegetatie en kleine landschapselementen betreft volgens het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu”*, wordt het begrip bron als volgt toegelicht:

“Bronnen zijn natuurlijke uitloeiingspunten van grondwater aan het bodemoppervlak. Meestal liggen bronnen in golvende landschappen waar ondoorlatende met meer doorlatende grondlagen afwisselen. Het water dat uit een bron komt heeft een constante temperatuur en een laag zuurstofgehalte.

Karteringseenheden BWK

De Biologische Waarderingskaart van België voorziet geen aparte karteringseenheid voor bronnen. Enkel de karteringseenheid Vc (elzen-essenbos van bronnen en bronbeken) verwijst naar dit type klein landschapselement.

Normale onderhoudswerken

Het normale onderhoud van bronnen bestaat uit 'niets doen'. Men ziet hierbij ook af van :

- de rechtstreekse of onrechtstreekse wijziging in de ongunstige zin van de waterhuishouding door de bron te dichten of door drainage of ontwatering;
- de rechtstreekse of onrechtstreekse wijziging in de ongunstige zin van de waterkwaliteit door lozing van meststoffen, bestrijdingsmiddelen, afvalstoffen, giftige stoffen, verontreinigd of voedselrijk water, gebieds- of systeemvreemd water.”

Deze omschrijving komt overeen met de spraakgebruikelijke betekenis van het woord zoals die blijkt uit het ‘Van Dale woordenboek’, waarin een bron wordt omschreven als *“natuurlijk opwellend water”*.

2.2

Het beginsel van de materiële motiveringsplicht houdt in dat er voor elke administratieve beslissing rechtens en in feite aanvaardbare motieven moeten bestaan. Dit betekent onder

meer dat die motieven moeten steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. De motieven moeten de beslissing naar recht en redelijkheid kunnen verantwoorden.

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt in dat de verwerende partij haar beslissing op een zorgvuldige wijze moet voorbereiden en dus moet steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Wanneer er doorheen de administratieve procedure bezwaren en opmerkingen zijn geformuleerd over een relevant en te beoordelen aspect, moet de vergunningverlenende overheid bijzondere aandacht hebben voor deze argumenten en haar beslissing op dat punt des te zorgvuldiger motiveren.

3. Concrete beoordeling van het middel

3.1

De toepasselijkheid van het verbod op het wijzigen van een bron en de bijhorende vegetatie veronderstelt de aanwezigheid van een bron. Het oordeel over de aanwezigheid van een bron moet steunen op correcte feitelijke vaststellingen, daar waar vermoedens van aanwezigheid van een bron op deze of gene plaats niet kunnen volstaan.

De verzoekende partijen hebben in hun bestuurlijk beroepschrift als volgt opgeworpen dat de aanvraag de verboden wijziging van een bron inhoudt:

“Niettegenstaande het bestreden besluit zulks in de omschrijving van de vergunde handelingen niet vermeldt, strekt de vergunning niet alleen tot de bouw en exploitatie van een waterzuiveringsinstallatie, maar tevens tot de wijziging van een aantal kleine landschapselementen.

De ter vergunning voorgelegde aanvraag bevat met het oog hierop dan ook een addendum V1 met betrekking tot een aangevraagde vegetatiewijziging.

Dit addendum vermeldt met zoveel woorden dat de wijzigingen die de uitvoering van de vergunning tot gevolg zal hebben bestaat uit het dempen van het bestaande begin van de waterloop, met andere woorden het brongebied.

Op het hoger (op p. 6 van huidig beroepschrift) weergegeven Gewestplan staat de bron op het perceel waarop de KWZI werd vergund duidelijk aangegeven, en de omliggende hoogtelijnen geven duidelijk het brongebied aan.

Uit de luchtfoto blijkt bovendien dat het brongebied van de Bellingenbeek uitgebreider is dan het punt zelf waarop de beek ontspringt. Bezuiden dit punt bevindt zich immers een komberging waaruit eveneens water ontspringt. Ook deze komberging maakt dan ook deel uit van het brongebied van de Bellingenbeek als klein landschapselement. Dit element is duidelijk te zien op het ingediende plan met weergave van de bestaande toestand. [plan bestaande toestand]

Dit strookt bovendien met de wijze waarop de betrokken bron staat aangegeven op de de Ferrariskaart, en waaruit blijkt dat het brongebied (kwel) zowat de gehele inplantingsplaats van de vergunde KWZI beslaat [ferrariskaart]

Vergelijking met het inplantingsplan van de betrokken KWZI toont duidelijk aan dat het volledig brongebied van de Bellingenbeek, en de bijhorende vegetatie wordt gedempt en verlegd omheen de inrichting om verder te dienen als effluentwaterloop voor de inrichting. [inplantingsplan]

Het feit dat de aanvraag het wijzigen van de op het terrein aanwezige bron van de Bellingenbeek behelst, wordt in de vergunde aanvraag uitdrukkelijk erkend, waar men de wijziging van de bron (begin van de waterloop) op het terrein uitdrukkelijk als bij de uitvoering van de vergunning te wijzigen landschapselement aangeeft. [uittreksel aanvraag]

Welnu, artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van de nadere regels ter uitvoering van het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu houdt een uitdrukkelijk verbod in tot het wijzigen van bronnen en hun vegetatie als kleine landschapselementen.

Het is daarbij correct dat artikel 9 van het Decreet Natuurbehoud dd. 21 oktober 1997 stelt dat het verbod op het wijzigen van kleine landschapselementen nooit werken of handelingen kan onmogelijk maken die overeenstemmen met de geldende plannen van aanleg, maar *in casu* is de vergunde handeling allerminst in overeenstemming met het voor het betrokken perceel geldende planbestemming, maar er uitdrukkelijk mee in strijd.

Nu een vraag tot wijziging van de bron van de Bellingenbeek bij wijze van demping van het begin van deze waterloop en omleiding van het vervolg ervan uitdrukkelijk is opgenomen in de aanvraag die tot het bestreden besluit heeft geleid, en uit de vergunde plannen duidelijk blijkt dat de realisering van de vergunde KWZI effectief leidt tot wijziging van een bron en haar vegetatie als klein landschapselement, kan de Vlaamse Regering niet anders dan, gelet op het verbod tot het wijzigen van bronnen en hun vegetatie als klein landschapselement zoals vervat in artikel 9 van voormeld besluit van de Vlaamse Regering dd. 23 juli 1998, de vergunning weigeren.

In ieder geval behoort het dat de Vlaamse Regering als vergunningverlenende overheid het Agentschap Natuur en Bos opdracht geeft de vergunde inplantingsplaats te onderzoeken en schriftelijk verslag uit te brengen over haar bevindingen met betrekking tot de juiste lokalisatie van de bron, over het feit of de noordelijker gelegen komberging geen bron is en over de vegetatie die omheen de bron bestaat, en specifiek te adviseren omtrent de vergunbaarheid van de betrokken KWZI op het betrokken perceel vanuit de verbodsbepaling ex artikel 7 van voormeld Besluit van de Vlaamse Regering dd. 23 juli 1998 dat de vernietiging of wijziging van bronnen als kleine landschapselementen verbiedt.”

In hun bezwaarschrift naar aanleiding van het openbaar onderzoek over de gewijzigde aanvraag komen de verzoekende partijen daar opnieuw op terug en leggen verder uit:

“De GRB-kaart die de aanvrager toevoegt aan zijn verantwoordingsnota toont duidelijk een blauwe bol op de plaats waar de KWZI wordt ingeplant. [GRB-kaart]

Dit element komt overeen met de kom die op de plannen met de bestaande toestand staat aangegeven. [plan bestaande toestand]

Het is daarbij niet omdat de Bellingenbeek ook reeds ten zuiden van dit gebied stroomt dat de kom die door de realisering van de vergunning zal verdwijnen geen bron is, een beek kan immers door verschillende bronnen worden gevoed, zodat uit het enkele feit dat de duidelijk aanwezige kom zich in de loop van de beek bevindt, zou kunnen worden afgeleid dat de uitvoering van de vergunning niet de wijziging zou kunnen meebrengen van een bron als klein landschapselement, wat de wet uitdrukkelijk verbiedt.

Het is eigenaardig in het advies van het Departement Omgeving te moeten lezen dat het departement (op p. 21 van het advies) enerzijds uitdrukkelijk gewaagt van een ‘brongebied’, waarmee wordt erkend dat een bron geen puntelement is, maar anderzijds stelt dat ‘binnen dit brongebied’ evenwel geen handelingen zullen plaatsvinden, zonder op enige wijze aan te geven welk gebied zij als brongebied beschouwt, en waarom zij het geomorfologisch element dat op de plannen staat aangegeven op de plaats waar de KWZI zou worden ingeplant en dat als niets anders kan worden beschouwd dan een bron-amfitheater niet als een bron beschouwt die door de uitvoering van de vergunning zou worden gewijzigd.

Het Agentschap Natuur en Bos lijkt niet voldoende geïnteresseerd om hieromtrent te adviseren. Bezwaarindieners kunnen hiervan enkel akte nemen.”

In antwoord op de beroepsgrief en het bezwaar van de verzoekende partijen over de verboden wijziging van een bron, stelt het ANB in haar advies van 17 oktober 2022:

“Een van de grieven van de beroepsindiener betreft de mogelijke aanwezigheid van een bron die door de werken zou gewijzigd worden.

Volgens de aanvrager ligt de bron ten zuiden van de geplande KWZI en is er bijgevolg geen afwijking nodig.

Bronnen zijn verboden te wijzigen kleine landschapselementen (art. 7 van het Vegetatiebesluit van 23 juli 1998), tenzij afwijking/ontheffing verleend door het ANB.

De biologische waarderingskaart (BWK) heeft geen specifieke karteereenheid om de aanwezigheid van een bron aan te duiden. Op het kadastraal perceel in kwestie vermeldt de BWK ook geen bron- of (kwel)gerelateerde vegetatie. Het perceel wordt gekarteerd als soortenrijk halfnatuurlijk grasland (hp+) met wilgenrij (kbs). Dit type grasland is geen bronvegetatie en is bovendien geen verboden te wijzigen vegetatie in agrarisch gebied of gebied voor gemeenschapsvoorziening. Het grasland wordt als niet habitatwaardig omschreven. Er is geen natuurvergunning nodig om het grasland te wijzigen.

De topografische kaart vermeldt de aanwezigheid van een bron door een blauwe stip. Deze bron bevindt zich ten zuiden van de afbakening van de werken. De bron blijft behouden.

Er kan besloten worden dat er geen verboden te wijzigen vegetatie of klein landschapselement wordt gewijzigd en dat er bijgevolg geen afwijking nodig is voor de realisatie van de aangevraagde werken.”

In de bestreden beslissing steunt de verwerende partij zich klaarblijkelijk op voormeld advies en op het standpunt van de aanvrager om tot haar oordeel te komen dat het gevraagde geen wijziging inhoudt van een bron als beschermd klein landschapselement. De motieven die ze daarvoor opgeeft luiden:

“In zowel het beroepschrift van de omwonenden als tijdens de hoorzitting van de GOVC van 9 augustus 2022 wordt aangehaald dat er een afwijking moet worden aangevraagd bij ANB van het verbod tot wijziging van een klein landschapselement, met name de bron van de Bellingenbeek. Uit zowel de topografische kaart (NGI versie 2022.3), het GRB (welke continue geactualiseerd wordt) en het opmetingsplan blijkt echter duidelijk dat de bron van de Bellingenbeek ontspringt ten zuiden van de KWZI. Dit werd tevens bijkomend gedetailleerd op met uittreksel, aangevuld met het wijzigingsverzoek van 30 augustus 2022 (PIV3). Binnen dit brongebied zullen evenwel geen handelingen plaatsvinden. In het advies van 17 oktober 2022 van het ANB wordt aangegeven dat de biologische waarderingskaart (BWK) geen specifieke karteereenheid om de aanwezigheid van een bron aan te duiden. Op het kadastraal perceel in kwestie vermeldt de BWK ook geen bron of (kwel)gerelateerde vegetatie. Het perceel wordt

gekarteerd als soortenrijk halfnatuurlijk grasland (hp+) met wikgenrij (kbs). Dit type grasland is geen bronvegetatie en is bovendien geen verboden te wijzigen vegetatie in agrarisch gebied of gebied voor gemeenschapsvoorziening. Het grasland wordt als niet habitatwaardig omschreven. De topografische kaart vermeldt de aanwezigheid van een bron door een blauwe stip. Deze bron bevindt zich ten zuiden van de afbakening van de werken. De bron blijft behouden. Hiernaast kan geconcludeerd worden dat er geen verboden te wijzigen vegetatie of klein landschapselement wordt gewijzigd en dat er bijgevolg geen afwijking of ontheffing nodig is voor de realisatie van de aangevraagde werken. Dit wordt bovendien bevestigd in het advies van ANB van 17 oktober 2022.”

3.2

De verzoekende partijen overtuigen niet dat de verwerende partij op basis van de gegevens van het dossier op kennelijk onredelijke wijze heeft geoordeeld dat er op het aanvraagperceel geen bron aanwezig is. Immers blijkt dat ze op zich niet betwisten dat uit verscheidene stukken blijkt dat er zich ten zuiden van de aanvraagpercelen een bron bevindt, maar dat ze menen dat er daarnaast nog andere bronnen van de Bellingenbeek kunnen zijn en één van deze volgens hen op het aanvraagperceel gelegen is. Daarnaast wijzen ze op de uitgestrektheid van het ‘brongebied’.

Er moet vastgesteld worden dat de zogenaamde ‘komberging’ op het aanvraagperceel waarnaar de verzoekende partijen verwijzen, niet als ‘bron’ kan worden beschouwd in de zin van artikel 7 van het Natuurdecreet. De verzoekende partijen lijken die gevolgtrekking ook net zelf enigszins te ondersteunen door deze komberging te omschrijven als een deel van een ‘brongebied’ of een ‘bron-amfitheater’. Deze begrippen zijn echter geheel vreemd aan de beschermingsregeling van kleine landschapselementen, zijnde bepaalde lijn- of puntvormige elementen, zoals voorzien door artikel 7 van het Natuurdecreet en doen dan ook niets af aan het besluit dat er geen sprake is van een bron in de zin van deze bepaling.

De kritiek die de verzoekende partijen aanvoeren tegen de motieven die de verwerende partij in de bestreden beslissing opgeeft ter verantwoording van dat besluit, en die deels blijken voort te vloeien uit het advies van het ANB van 17 oktober 2022, kan evenmin overtuigen. Uit het geheel van de elementen die de verwerende partij daarvoor in beschouwing neemt, kon ze in redelijkheid oordelen dat de beschermde bron zich ten zuiden van het aanvraagperceel bevindt en het te dempen deel van de waterloop op het aanvraagperceel niet door deze beschermingsregel wordt gevat. Uit hetzelfde advies blijkt ook dat op de aanvraagpercelen geen te beschermen vegetatie aanwezig was.

Het middel wordt verworpen.

C. Vijfde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen de schending in van:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater (hierna: Gewestelijke Hemelwaterverordening),
- het besluit van de provincieraad van Vlaams-Brabant van 24 juni 2014 houdende vaststelling van de provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot verhardingen (hierna: Provinciale Hemelwaterverordening) en
- de materiële motiveringsplicht als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

Volgens de verzoekende partijen heeft de verwerende partij niet op basis van een eigen zorgvuldig onderzoek geoordeeld dat de aanvraag in overeenstemming is met de voormelde verordeningen. In tegenstelling tot wat de motieven van de bestreden beslissing doen uitschijnen, zijn ze van mening dat de infiltratievoorzieningen hun functie niet waarmaken, aangezien de infiltratiegracht wordt aangesloten op het bestaande en te behouden deel van de Bellingenbeek op het perceel en dus zal afstromen naar het lager gelegen overstromingsgevoelig gebied. Hun beroepsgrief daarover werd volgens hen niet afdoende ontmoet in de bestreden beslissing.

2.

De verwerende partij verwijst naar haar motivatie onder de titel 'Watertoets' in de bestreden beslissing en geeft aan dat de wijziging van de aanvraag ook het dempen van het bestaande begin van de waterloop omvat, waarbij een nivellering van het terrein en het aanbrengen van taluds tussen de bestaande en de nieuwe toestand noodzakelijk is, zodat de infiltratiegracht niet onmiddellijk op de oorspronkelijke loop van de beek wordt aangesloten.

3.

De tussenkomende partij verwijst eveneens naar de bespreking van de watertoets door de verwerende partij, evenals door de deputatie in eerste bestuurlijke aanleg. Verder geeft ze aan dat het niet-verontreinigde hemelwater (i) deels op waterdoorlatende verhardingen valt en ter plaatse zal infiltreren, (ii) deels op niet-waterdoorlatende asfaltverharding valt en op natuurlijke

wijze zal afstromen naar de naastgelegen groenzone en dus alzo ter plaatse zal infiltreren en (iii) deels valt op 749,10 m², afkomstig van het dienstgebouw, hoogspanningscabine en de asfaltverharding die niet afwatert naar een groenzone en zal opgevangen worden in een infiltratievoorziening. Dat deze laatste voorziening eerder een gewone gracht zou zijn die zou aansluiten op de Bellingenbeek is volgens haar niet meer dan een vermoeden en een veronderstelling. Het is immers geenszins correct dat de infiltratievoorzieningen (wadi en buffergracht) het water direct via een verbinding met de Bellingenbeek zouden afvoeren, nu de loop van de Bellingenbeek op het terrein zelf gewijzigd wordt. Zoals blijkt uit de plannen van het aanvraagdossier, waarnaar ze verwijst, is er volgens haar dan ook geen sprake van een verbinding tussen beide.

4.

De verzoekende partijen antwoorden dat het plan waarnaar de verwerende en tussenkommende partij verwijzen wel degelijk doet uitschijnen dat de infiltratievoorziening aansluit op de oorspronkelijke loop van de beek, waar die niet langer gedempt is en nog steeds onder de straat door en verderop aantakt bij het deel van de Bellingenbeek dat omgeleid zal worden. Verder zet ze uiteen, met verwijzing naar het zesde middel, dat ook de effluentleiding aansluit op de Bellingenbeek. De vraag is dan ook volgens haar of met de extra capaciteit van water, dat normaal gezien op het terrein van de aanvraag zou moeten infiltreren, maar nu samen met de effluent geleid wordt in de oorspronkelijk loop van de beek die naar lageregelegen percelen leidt, rekening is gehouden in de visie van de aanvrager en de vergunningverlenende overheid.

Beoordeling door de Raad

1. Ontwikkelde wettigheidskritiek

De verzoekende partijen voeren in dit middel samengevat aan dat een foutieve toepassing werd gemaakt van de Gewestelijke en Provinciale Hemelwaterverordening en dat hun beroepsgrievens en bezwaren daarover niet afdoend werden beantwoord.

2. Relevante regelgeving

In uitvoering van artikel 2.3.1, eerste lid, 1°, 4° en 9° VCRO heeft de Vlaamse regering de Gewestelijke Hemelwaterverordening uitgevaardigd die bepalingen omvat over de scheiding van hemelwater en afvalwater, over het verplicht minimaal hergebruik van niet-verontreinigd hemelwater, evenals minimaal na te leven voorschriften voor de infiltratie, buffering en lozing van niet-verontreinigd hemelwater afkomstig van verhardingen en overdekte constructies

(artikel 2 Gewestelijke Hemelwaterverordening). De provincie Vlaams-Brabant heeft bijkomend voor haar grondgebied eveneens voorzien in een verordening die kadert in de doelstellingen van het integraal waterbeleid en betrekking heeft op het afwateren van hemelwater dat op verhardingen terechtkomt (artikelen 1 en 4 Provinciale Hemelwaterverordening).

3. Concrete beoordeling van het middel

3.1

Er bestaat tussen de partijen geen betwisting over het feit dat de aanvraag onder het toepassingsgebied van deze verordeningen valt, noch dat in functie daarvan een infiltratievoorziening moet worden aangelegd voor de opvang van een deel van het hemelwater. Ook over de oppervlakte van de te voorziene infiltratie bestaat geen discussie.

De discussie spitst zich daarentegen toe op de vraag of de voorziene infiltratievoorziening haar doel kan bereiken, namelijk infiltreren op eigen terrein, en of de verwerende partij de beroepsgrief van de verzoekende partijen in dat verband op zorgvuldige wijze heeft onderzocht en met een afdoende motivering heeft ontmoet in de bestreden beslissing.

3.2

In hun beroepschrift hebben de verzoekende partijen op gelijklopende wijze met onderhavig middel uiteengezet waarom het gevraagde niet voldoet aan de vereisten van de hemelwaterverordening:

“III.4. de vergunde aanvraag is strijdig met de geldende gewestelijke en provinciale Hemelwaterverordening.

Op p. 6 van het bestreden besluit wordt terecht opgemerkt dat de realisering van het ontwerp een uitbreiding van de bebouwde en verharde oppervlakte tot gevolg heeft, waardoor er een verminderde infiltratie van de bodem plaats vindt en het hemelwater dient te worden afgekoppeld overeenkomstig de geldende stedenbouwkundige verordeningen.

Uit de gewestelijke en provinciale Hemelwaterverordening volgt dat bij de uitvoering van bouwwerken moet worden voorzien in de nodige maatregelen om er zorg voor te dragen dat het op de te bouwen verharde oppervlaktes vallende hemelwater wordt opgevangen voor herbruik of op eigen terrein in de bodem infiltreert.

Nochtans gebeurt dit niet.

In het bestreden besluit wordt gesteld dat het regenwater op de daken van het dienstgebouw, de hoogspanningscabine, en de niet waterdoorlatende verhardingen wordt geteld voor de toepassing van deze verordeningen, en dat de aanvraag voor een totaal afwaterende oppervlakte van [7]749,10 m² voorziet in de plaatsing van een infiltratievoorziening (gracht en wadi) met een totale inhoud van 94.500l en een totale infiltratieoppervlakte van 269 m². Enkel is overduidelijk dat deze gracht en wadi helemaal geen infiltratievoorziening is, maar een afwatering op de oorspronkelijke bedding van de Bellingenbeek waarlangs het regenwater zonder enige infiltratie zal weglopen.

(...)

Daarmee zal alles worden bereikt wat de gewestelijke en provinciale hemelwaterverordening willen vermijden, namelijk dat het hemelwater dat op de verharde oppervlakten valt van het perceel wordt afgevoerd in de waterlopen en verderop overstromingen veroorzaakt. Zeker rekening houdend met het feit dat het betrokken terrein reeds in overstromingsgevoelig gevoel ligt wegens de onvoldoende afvoer van hemelwater bij hevige buien, is een dergelijke oplossing onaanvaardbaar.

Ook daarom moet de vergunning worden geweigerd.”

De verzoekende partijen verwijzen daarbij naar het inplantingsplan nieuwe toestand (BA_22197_I_N; zie *infra*), waarop onder meer de voorziene infiltratievoorziening in het groen wordt aangegeven, om aan te klagen dat de infiltratievoorziening aansluit op het te behouden deel van de bestaande Bellingenbeek en als zodanig afwatert naar de lagergelegen gebieden aan de overzijde van de Kareelstraat.

In de bestreden beslissing wordt deze beroepsgrief van de verzoekende partijen samengevat weergegeven. Onder de titel ‘Hemelwater’ van de watertoetsparagraaf in de bestreden beslissing, waarmee deze beroepsgrief verband houdt, neemt de verwerende partij volgende motivering op:

“Hemelwater

De totale verharde oppervlakte bedraagt 692,8 m² en de horizontale dakoppervlakte bedraagt 56,3 m² waardoor volgens de hemelwaterverordening het minimaal volume van de infiltratievoorziening 18.727,5 l en de oppervlakte 299,64 m² bedraagt. Aangezien de exploitant 94.500 liter (269,0 m²) voorziet, bestaande uit een infiltratiegracht (80.000 liter; circa 240 m²) en een wadi van 14.500 liter (29 m²) voldoet de aanvraag hieraan.

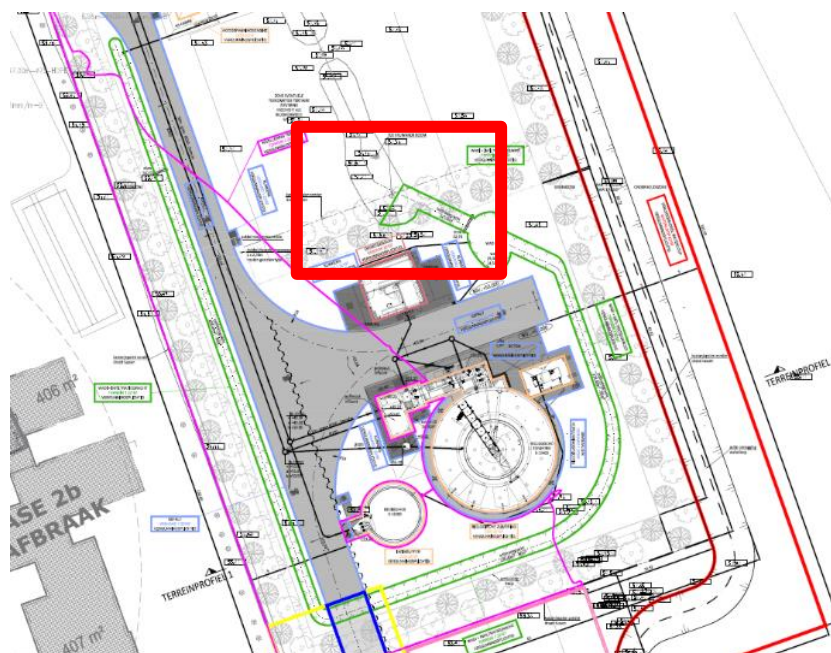
De aanvrager geeft aan geen hemelwater te hergebruiken, wat aannemelijk is gezien er geen permanente bezetting is van het terrein. De aanvraag beantwoordt bijgevolg aan de hemelwaterverordening.

Met betrekking tot de verharde oppervlakten in klinkers en grasdallen wordt gesteld dat het hemelwater op natuurlijke wijze doorheen die verharding op eigen terrein in de bodem zal infiltreren. Een afwijking ten opzichte van de provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot verhardingen voor de aanleg van de wegenis en vervuilde delen in niet waterdoorlatende materialen kan worden toegestaan gezien er hier zwaardere vervoer of vervuiling wordt verwacht en een waterdoorlatende verharding onvoldoende draagkracht zal bezitten of vervuiling van de bodem niet kan voorkomen. Hiermee is bijgevolg voldaan aan de provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot verhardingen.

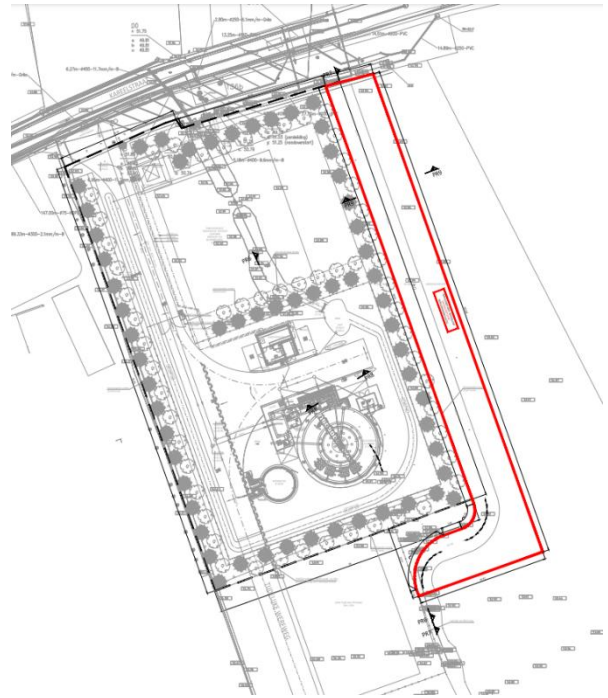
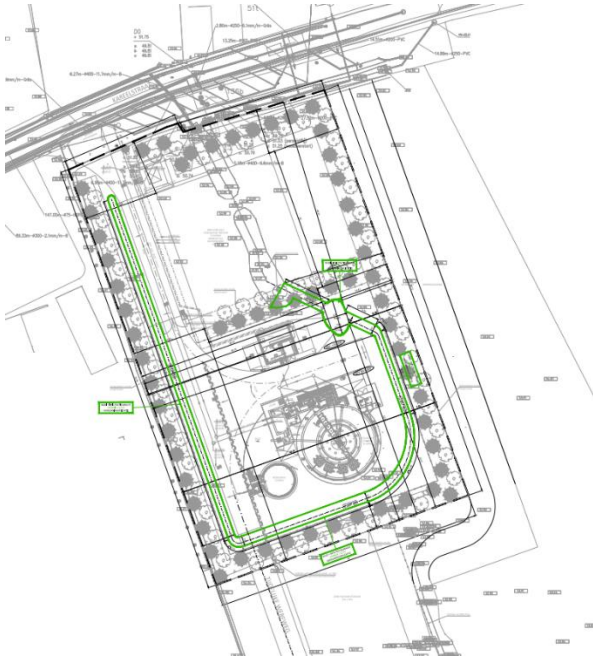
Er worden voldoende maatregelen genomen opdat geen negatieve effecten zouden ontstaan opdat de plaatselijke overstromingsproblematiek op deze plaats niet wordt verzwaaard.”

3.3

Zowel de verzoekende partijen als de verwerende partij verwijzen naar onderstaand inplantingsplan nieuwe toestand om hun standpunt te staven. In het groen wordt de infiltratiegracht aangeduid, in het rood de omgeleide beek.

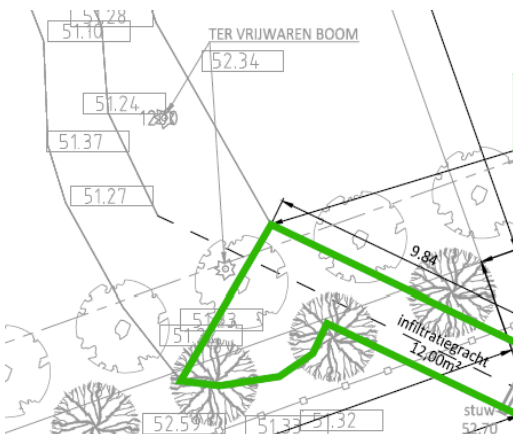
De tussenkommende partij verwijst naar de volgende plannen BA_TERREIN 1 22197_P_N en BA_WATERLOOP 22197_P_N om haar standpunt te verduidelijken:

Inzonderheid heeft de discussie betrekking op de vraag of de in het groen aangeduide infiltratiegracht al dan niet een aansluiting heeft met het op de plannen nog zichtbare deel van de Bellingenbeek. Op het eerste plan is voor de duidelijkheid de zone waar de infiltratiegracht en de beek elkaar raken in een rood kader aangeduid.

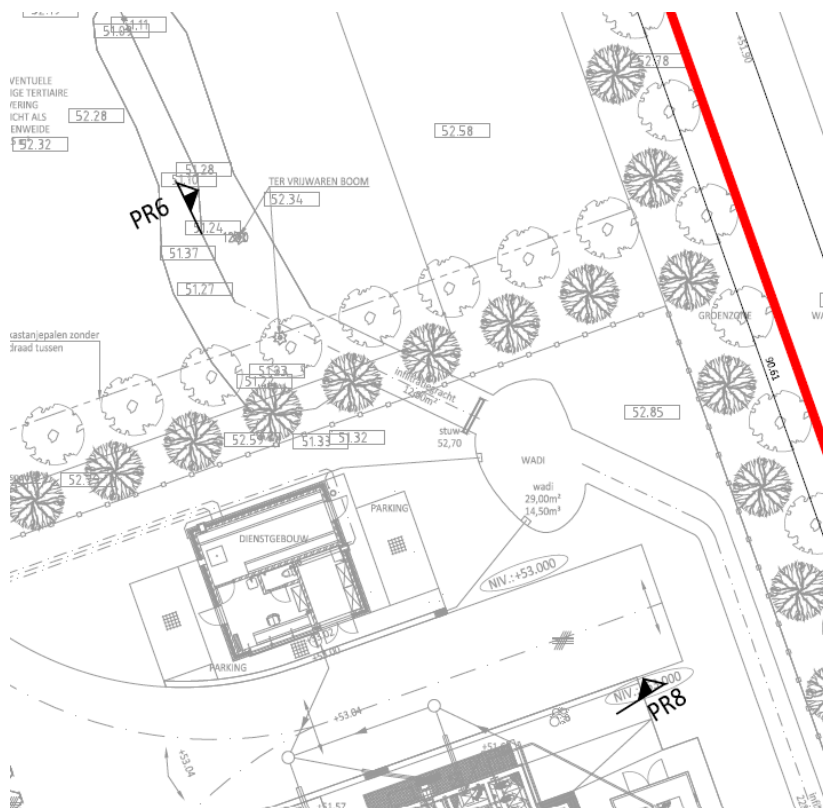
Het doel van een infiltratiegracht moet zijn het hemelwater op te vangen, vast te houden en langzaam in de bodem te laten infiltreren. Als de infiltratiegracht in verbinding staat met een deel van de beek die behouden blijft, dan verliest de infiltratiegracht haar doel en functie.

Op zijn minst moet vastgesteld worden dat de plannen in het dossier verwarrend zijn. Zowel uit het inplantingsplan (BA_22197_I_N) als op het terreinplan (BA_TERREIN 1 22197_P_N) blijkt dat de infiltratiegracht ter hoogte van de te behouden boom een 'laarsvorm' heeft:

Dezelfde laarsvorm is terug te zien op het plan 'Waterloop nieuwe toestand' (BA_WATERLOOP 22197_P_N – zie hierboven), waaruit enkel kan afgeleid dat de rode 'laarsvorm' verbinding maakt met het zuidelijk deel van de Bellingenbeek die buiten het installatiegebied ligt. In tegenstelling tot wat de tussenkomende partij voorhoudt kan uit de vorm van de aanduiding dus niet afgeleid worden of de infiltratiegracht al dan niet aansluit op het noordelijk deel van de Bellingenbeek.

Evenwel blijkt, minstens lijkt dit zo, uit het plan 'Waterloop nieuwe toestand' wel degelijk dat de infiltratiegracht uitmondt in het noordelijk deel van de Bellingenbeek. Een uitvergroting maakt dit duidelijk:

Deze aansluiting lijkt ook overeen te komen met wat in het aanvraagdossier terug te vinden is onder de 'vegetatiewijzigingen', waar gesteld wordt dat *“de bestaande waterloop waar de salix alba zich bevinden niet [wordt] gewijzigd. De salix alba wordt niet verwijderd”*. In de verantwoordingsnota wordt bovendien ook een foto opgenomen richting de te behouden salix alba vanaf de gracht lopend langsheen de Kareelstraat met toevoeging *“foto van het gedeelte van de waterloop die behouden wordt”*.

De stelling van de verzoekende partijen lijkt dan ook in de stukken van het dossier bevestiging te vinden. De verwerende partij had minstens over de toch wel relevante vraag naar de functie

van de infiltratiegracht een zorgvuldig onderzoek moeten voeren, los van de vaststelling dat het zuidelijk deel van de beek wordt omgeleid.

Uit de bestreden beslissing kan alvast niet worden afgeleid dat ze zich van die taak gekweten heeft. Door louter te affirmeren dat de voorziene infiltratiegracht kan volstaan voldoet ze niet aan de op haar rustende motiverings- en zorgvuldigheidsplicht, aangezien de verzoekende partijen daarmee geen afdoende antwoord hebben gekregen op hun pertinent beroepsgrief hierover.

In haar antwoordnota stelt de verwerende partij nog dat een nivellering van het terrein en het aanbrengen van taluds tussen de bestaande en de nieuwe toestand noodzakelijk is bij het dempen van het bestaande begin van de waterloop. Nazicht van de bestreden beslissing leert dat dit motief werd opgenomen bij de bespreking van de natuurtoets, maar dit kan nog steeds niet als antwoord op de beroepsgrief van de verzoekende partijen worden beschouwd. Deze algemene overweging brengt geen enkele opheldering rond de vraag of er ter hoogte van de zone waar de bestaande bedding en de nieuwe infiltratiegracht elkaar raken, zoals hierboven met een rode kader op het inplantingsplan aangeduid, al dan niet een scheiding is aangebracht. Nochtans is het antwoord hierop onontbeerlijk om te kunnen nagaan of de verwerende partij de watertoets en in het bijzonder de hemelwatertoets op zorgvuldige wijze heeft uitgevoerd.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

D. Zesde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen de schending in van:

- artikel 1.3.1.1, §1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid gecoördineerd op 15 juni 2018 (hierna: Waterwetboek) en
- de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet.

Ze menen dat uit de watertoets in de bestreden beslissing niet blijkt dat de verwerende partij zorgvuldig heeft onderzocht welke impact het lozingsdebiet van het effluent in de Bellingenbeek heeft op de bestaande overstromingsproblematiek op de omgeving rond die beek.

2.

De verwerende partij zet in eerste instantie het zuiveringsproces uiteen, waarvan ze besluitend stelt dat het gezuiverde afvalwater geloosd wordt in een afvoerende rioleringsbuis, die de Kareelstraat kruist, en zo verder langsheen het perceel van het schoolgebouw loopt om uiteindelijk uit te monden in de open Bellingenbeek. Ze licht verder toe dat het aangehaalde debiet van 43.200 liter per uur een maximumdebiet vormt en er dus niet continu aan dit debiet zal worden geloosd. Met verwijzing naar haar motivering in de bestreden beslissing stelt ze dat met dat maximum debiet wel degelijk rekening is gehouden in de waterparagraaf. Ze verwijst ook naar de gunstige adviezen van diverse adviesinstanties die het aangevraagde debiet onderzocht en aanvaardbaar hebben bevonden. In de diverse motieven komt herhaaldelijk naar voor dat *“het risico op overstroming afkomstig is van afstromend hemelwater”*, maar ze wijst erop dat het project niet in afstromend hemelwater voorziet. Het bijkomend debiet op de Bellingenbeek zal geen schadelijke effecten veroorzaken op de plaatselijke waterhuishouding of daarbuiten op het recent overstroomd gebied en effectief overstromingsgevoelig gebied. Daarnaast gelden er volgens haar ook diverse positieve neveneffecten die verzoekende partijen onbesproken laten.

3.

De tussenkomende partij vindt het vreemd dat de verzoekende partijen opwerpen dat er geen beoordeling is gemaakt van de mogelijke schadelijke effecten op de waterhuishouding door de rechtstreekse lozing van het gezuiverde afvalwater op de Bellingenbeek, maar vervolgens wel naar een dergelijke beoordeling verwijzen om deze inhoudelijk te verwerpen. Inhoudelijk hekelt ze dat de verzoekende partijen niet verwijzen naar de meest recente overstromingskaarten, dewelke een ander beeld geven en die in de bestreden beslissing ook zijn betrokken. Ze verwijt de verzoekende partijen verwarring te zaaien, omdat er aan het debiet dat op de waterloop toekomt niets wijzigt, maar dit integendeel zal verminderen aangezien de bestaande gemengde leidingen die nu uitgeven op de Bellingenbeek zullen worden gescheiden, waarbij het hemelwater ter plaatse zal infiltreren. Er zijn bovendien twee lozingspunten. Voor het lozingspunt Bellingenbeek zal het afvalwater via een aparte, nieuw aan te leggen leiding, na zuivering in de beek terecht komen. Het debiet zal dus eerder verkleinen ten opzichte van de bestaande toestand en bovendien zal het water gezuiverd zijn. Daarenboven wordt dit gezuiverd afvalwater pas voorbij de school in de beek zelf geloosd. Het is volgens haar dus niet correct van de verzoekende partijen om te stellen dat in de nieuwe toestand het gezuiverde water stroomopwaarts van waar er nu lozingen zijn, zou geloosd worden en dat er daardoor meer risico op wateroverlast zou ontstaan.

4.

De verzoekende partijen antwoorden dat de verwerende partij in haar beschrijving van het zuiveringsproces onbesproken laat dat het afvalwater van de Trapstraat naar dit kruispunt opgepompt wordt met een pompstation vergund met een verbonden project. Dat het een maximumdebiet betreft doet niets af aan het feit dat bij de watertoets rekening moet worden gehouden met *worst case scenario's*. Wat de adviezen betreft merken ze op dat de dienst waterlopen haar standpunt ook maar geeft *“voor zover ze kan opmaken uit de documenten die bij de aanvraag gevoegd zijn”*, wat volgens haar bijzonder relevant is omdat niet duidelijk is of de documenten horende bij het verbonden project, ook bij de aanvraag gevoegd werden. Dat er ook positieve effecten kunnen zijn is volgens hen voor dit middel niet relevant, aangezien de watertoets niet enkel een blik vanuit het perspectief van de beek en de kwaliteit van het water dat daardoor zal stromen vereist, maar ook een blik op het overstromingsrisico dat het project veroorzaakt. Daarbij is van belang dat weliswaar de afvoer van het effluent wordt ingebuisd tot net voorbij het kasteel (het jeugdvakantieverblijf) en tot aan (onder) de Trapstraat, maar wat als de beek buiten haar oevers treedt in het gebied ertussen en zo het lagergelegen gebied treft? De verwerende partij gaat volgens hen zelf uit van een verkeerd uitgangspunt waar ze stelt dat *“de KWZI vlakbij een waterloop met voldoende capaciteit [ligt] om het effluent te kunnen afvoeren”*, maar niet aangeeft op welke basis zij tot die bevinding is kunnen komen.

Ten aanzien van het standpunt van de tussenkommende partij merken ze nog op dat het moeilijk verwijzen is naar kaarten die voor hen niet beschikbaar zijn. Bovendien wordt, zowel wat de fluviale als de pluviale kaarten betreft, niet aangevoerd dat daarin al rekening wordt gehouden met het effluent (plus hemelwater van de daken van gebouwen binnen de KWZI) die aan het begin van de Bellingenbeek bijgestort zullen worden door het project. Uit de overlap tussen de kaart met recent overstroomde gebieden en de pluviale overstromingskaart blijkt volgens hen ook dat deze kaartupdate dus niet als alles verontschuldigend gegeven kan gelden. Inzake de wijziging van het volume geloosd water geven ze aan dat de tussenkommende partij enkel een zicht geeft op de RWA van project 22.596, voor afvoer van regenwater (of regenweer: minder geconcentreerd afvalwater). Ze verwijzen daarop naar enkele onderdelen uit het feitenrelaas en de verantwoordingsnota, en stellen ze dat niet alleen de aanleg van de weg - en rioleringswerken Kriekelaerestraat - Pepingen (met pompstation) werd vergund per besluit van 25 mei 2022, maar daarenboven binnen project OMV_2021129309 in 'BA_RIO 22569_PRL_BN_1_L1' gesproken wordt over de toekomstige aansluiting van project Aquafin 20.892 Bogaarden, zodat er nog meer afvalwater opgepompt zal worden naar de KWZI, om na zuivering langsheen de school in effluent naar de verdere loop van de Bellingenbeek af te vloeien. Ze stellen nooit te hebben beweerd dat er aan de RWA-toevoer naar de Kareelstraat

iets wijzigt, maar wel dat er naar afvalwateraanvoer een grote hoeveelheid water bijkomt richting KWZI, om erna per effluentleiding in de Bellingenbeek bij te leiden.

Beoordeling door de Raad

1. Ontwikkelde wettigheidskritiek

De verzoekende partijen uiten kritiek op beoordeling onder de titel 'Watertoets' omdat volgens hen daaruit niet blijkt dat de verwerende partij op zorgvuldige wijze de impact heeft onderzocht van het bijkomend volume aan gezuiverd water dat in de Bellingenbeek wordt geloosd op de reeds gekende overstromingsproblematiek in de omgeving.

2. Relevante regelgeving

2.1

Overeenkomstig artikel 1.3.1.1 van het Waterwetboek moet de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, en wanneer dit gelet op het voorwerp van de vergunningsaanvraag relevant is eveneens voor de exploitatie van ingedeelde inrichtingen of activiteiten van het project, onderworpen worden aan een watertoets. Het betreft een onderzoek naar het oorzakelijk verband tussen een gevraagde vergunning en de mogelijke schadelijke effecten ervan op de waterhuishouding, zoals bepaald in artikel 1.1.3, 18° van het Waterwetboek.

Een ongunstige watertoets leidt tot een weigering van de vergunning of tot het opleggen van gepaste voorwaarden, zodat er geen schadelijk effect ontstaat, of dat effect zoveel mogelijk wordt beperkt of wordt hersteld, en de eventuele vermindering van de infiltratie van hemelwater, of de vermindering van ruimte voor het watersysteem, wordt gecompenseerd. Een vergunningverlenende overheid moet, bij het nemen van een beslissing, de aanvraag toetsen aan de doelstellingen en beginselen van de artikelen 1.2.2 en 1.2.3 van het Waterwetboek.

2.2

Artikel 1.3.1.1 Waterwetboek houdt voor de vergunningverlenende overheid ook de plicht in om haar standpunt met betrekking tot de watertoets te motiveren. Bovendien wordt deze motiveringsplicht verder vormgegeven door artikel 4, §1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2007 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor

de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (hierna: Watertoetsbesluit). Aldus moet de motivering van de beslissing over een vergunningsaanvraag voor de toepassing van de watertoets een duidelijk aangegeven onderdeel bevatten, de waterparagraaf genoemd. Gelet op deze motiveringsplicht, die niet minder streng is dan de algemene motiveringsplicht die wordt opgelegd door de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet, zijn deze laatste bepalingen overeenkomstig artikel 6 van deze wet niet van toepassing hierop.

3. Concrete beoordeling van het middel

3.1

Het is niet voor betwisting vatbaar dat de bestreden beslissing in toepassing van de aangehaalde bepalingen een waterparagraaf bevat. Onder de titel 'Watertoets' bevat de bestreden beslissing in dat verband overwegingen die onder gelijknamige tussentitels betrekking hebben op (i) verbruik, (ii) grondwater, (iii) hemelwater, (iv) oppervlaktewater en (v) lozing en lozingsnormen.

De relevante tekstfragmenten uit de 'Watertoets' zijn de volgende:

"(...)

Volgens de overstromingskaart van Vlaanderen (2017) is het voorwerp van de aanvraag gelegen in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied. Het risico op overstroming is afkomstig van afstromend hemelwater. Volgens de pluviale overstromingskaarten opgemaakt door de VMM is er alleen risico op wateroverlast in de onmiddellijke omgeving van de waterloop.

(...)

Hemelwater

(...)

Oppervlaktewater

Het oppervlaktewater van het voorwerp van de aanvraag wordt verzameld via de Bellingenbeek. De aangevraagde KWZI heeft een positief effect op de bescherming tegen wateroverlast en overstromingen en op het behoud van de watergebonden natuurwaarden. De zuiveringsgraad van het oppervlaktewater zal door de ingebruikname van het KWZI immers worden verbeterd.

In tegenstelling tot wat in het beroepschrift van de omwonenden wordt aangehaald, zal het risico op overstromingen juist beperkt worden. Bovendien is de aanvraag niet strijdig met de hemelwaterverordening, zoals ook aangehaald in het beroepschrift en wordt er voldaan aan de bepalingen hiervan.

Lozing en lozingsnormen

Overeenkomstig artikel 1.2.2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid moet tegen de datum vermeld in artikel 1.7.2.1.1, §2 van dit decreet een goede toestand van de watersystemen worden bereikt, afhankelijk van de specifieke milieudoelstellingen.

Het afvalwater bereikt de waterzuiveringsinstallatie aan de hand van een gravitair aangelegde buis vanaf het kruispunt Trapstraat-Kareelstraat. (...) Het gezuiverde afvalwater wordt geloosd in een afvoerende rioleringsbuis, die de Kareelstraat kruist, en zo verder langsheen het perceel van het schoolgebouw loopt om uit te stromen in de open Bellingenbeek.

Het gezuiverd afvalwater wordt met een maximaal debiet van 43,2 m³/uur, 1.036,8 m³/dag en 378.432 m³/jaar geloosd in een ondergrondse rioleringsbuis die de Kareelstraat kruist en langsheen de school loopt om verderop uit te monden in de Bellingenbeek. De Bellingenbeek mondt verder uit in de Roskambeek (waterloop van 2de categorie). Beide waterlopen hebben basiskwaliteit als oppervlaktewaterkwaliteitsdoelstelling en zijn niet ingedeeld volgens de nieuwe typologie van de waterlopen. Op circa 4 km van de geplande KWZI mondt de Roskambeek uit in de Zuunbeek.

(...) [lozingsnormen]

Conclusie

Gelet op de aard van de aangevraagde activiteiten en mits naleving van de opgelegde voorwaarden zullen er geen schadelijke effecten zijn op het watersysteem. Bijgevolg wordt voldaan aan artikel 1.3.1.1 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets.”

3.2

Op basis van de opgegeven motivering is het de Raad een raadsel hoe de verwerende partij tot haar conclusie komt dat *“in tegenstelling tot wat in het beroepschrift van de omwonenden wordt aangehaald, zal het risico op overstromingen juist beperkt worden”*.

Om tot dat standpunt te komen lijkt ze zonder meer aan te nemen dat, aangezien de zuiveringsgraad er immers door verbetert, een KWZI een positief effect heeft op de bescherming tegen wateroverlast en overstromingen en op het behoud van de watergebonden natuurwaarden. Waar het verband met het laatstgenoemde aspect kan worden begrepen, kan niet worden ingezien waarom de zuiverheidsgraad van het water op zich een impact heeft op het overstromingsrisico of hoe dit erdoor zou worden beperkt.

Bovendien moet worden vastgesteld dat de verwerende partij enkel rekening houdt met de ligging van het aanvraagperceel in mogelijk overstromingsgevoelig gebied, maar blijkbaar nergens aandacht schenkt aan de ligging in effectief en mogelijk overstromingsgevoelig gebied en in recent overstromd gebied van de percelen die stroomafwaarts aansluitend bij de Bellingenbeek liggen. Nochtans kan moeilijk worden ontkend dat de aanvraag daarop een impact kan hebben, gelet op het lozingsdebiet dat wordt aangevraagd en de locatie van het voorziene lozingspunt op de Bellingenbeek. De tussenkomenende partij meent dat er geen verschil zal zijn met het bestaande volume van de afzonderlijke lozingspunten, maar de verzoekende partijen wijzen er in dat verband terecht op dat er gelet op het pompstation dat bij het vergunde project '22.596 weg en rioleringswerken Kriekelaerestraat – Pepingen' (OMV_2021129309) voorzien is, meer water naar dit hoger gelegen lozingspunt op de Bellingenbeek (na zuivering) zal worden afgevoerd. Het argument van de tussenkomenende partij, dat een deel van het water door de scheiding van het rioleringsstelsel ter plaatse zal infiltreren, doet niets af aan de vaststelling dat uit de bestreden beslissing niet blijkt dat de verwerende partij hiermee rekening heeft gehouden en een zorgvuldig onderzoek heeft gevoerd naar de impact van het gevraagde lozingsdebiet in verband met mogelijke wateroverlast en overstromingsrisico. Bij een zorgvuldig onderzoek had ze dit argument kunnen meenemen in haar beoordeling.

3.3

De verwijzing van de verwerende partij naar de adviezen van de dienst waterlopen van de provincie Vlaams-Brabant en van de Vlaamse Milieumaatschappij, doen evenmin iets af aan dit besluit. Uit die adviezen blijkt evenmin dat werd onderzocht of het bijkomende volume aan geloosd water ter hoogte van het voorziene lozingspunt al dan niet een impact kan hebben op mogelijke wateroverlast en overstromingsrisico. Tot slot wordt ook samen met de verzoekende partijen vastgesteld dat waar de verwerende partij bij de bespreking van de functionele inpasbaarheid van het gevraagde, als onderdeel van de toets naar de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening, aangeeft dat *“de KWZI vlakbij een waterloop [ligt] met voldoende capaciteit om het effluent te kunnen afvoeren”* uit niets blijkt hoe ze tot die vaststelling komt of hoe dit zich verhoudt tot de aanwezige indicaties van overstromingsgevoeligheid van de gebieden rond de betrokken waterloop.

3.4

De verwijzing van de tussenkomenende partij naar de recentere watertoetskaarten waarop de kans op pluviale en fluviale overstromingen zijn weergegeven, ontkracht het gebrek aan een zorgvuldig onderzoek ook niet. In eerste instantie moet erop worden gewezen dat deze kaarten pas bij besluit van de Vlaamse Regering van 25 november 2022 officieel zijn vastgesteld en

pas vanaf 1 januari 2023 van toepassing zijn. Kan er evident geen doorslaggevend gewicht worden toegekend aan kaarten die op het moment dat de bestreden beslissing werd genomen nog niet eens officieel zijn vastgesteld, dan wordt dit gegeven nog versterkt door het feit dat deze kaarten als instrument “*louter ondersteunend en informatief voor de plannende of vergunningverlenende overheid*” zijn (Nota aan de Vlaamse Regering; VR 2022 2511 DOC.1289/1). Bovendien blijkt ook uit de pluviale overstromingskaart dat de gebieden aansluitend op de Bellingenbeek een overstromingsrisico kennen.

3.5

Uit het voorgaande volgt dat de verwerende partij niet op zorgvuldige wijze, rekening houdend met alle in dat verband relevante elementen van het dossier, heeft onderzocht welke impact de gevraagde lozing concreet kan hebben op het aanwezige overstromingsrisico.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

E. Achtste en negende middel

Standpunt van de partijen

1.

1.1

De verzoekende partijen roepen in het achtste middel de schending in van:

- artikel 6 van het Omgevingsvergunningsdecreet,
- de artikelen 4.1.1, §1, 5° en 8°, 4.3.1, eerste lid en 4.3.2 DABM *juncto* artikel 2, lid 1 van de richtlijn 2011/92/EU van het Europees parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (hierna: Project-MER-Richtlijn).

Ze ontleen de schending van de aangevoerde bepalingen aan het gegeven dat de mogelijke milieueffecten van de voor het project noodzakelijke bronbemaling, welke als onderdeel van de uitvoeringsfase op een later tijdstip zal worden aangevraagd, niet werden onderzocht in het kader van de screening naar de mogelijke milieueffecten van het gevraagde project. Dit klemmt volgens hen zeker omdat de aanvraag zich in een brongebied bevindt.

1.2

In het negende middel roepen de verzoekende partijen de schending in van:

- de artikelen 1.1.2, §1, 8°, 4.1.1, §1, 5° en 8°, 4.3.1, eerste lid en 4.3.2 DABM *juncto* artikel 2, lid 1 van de Project-MER-Richtlijn,
- artikel 2 en Bijlage III van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (Project-MER-besluit),
- artikel 1.1.2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (hierna: Vlarem II),
- de artikelen 2 en 3 van de Motiveringswet en
- het zorgvuldigheidsbeginsel, de materiële motiveringsplicht en het redelijkheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Ze menen dat in de screening naar de milieueffecten ten onrechte geen rekening is gehouden met het totaalproject, namelijk het onderhavige project en het project OMV_2021129309 waarmee het volgens hen een milieutechnische eenheid vormt, en er evenmin een zorgvuldig onderzoek is gebeurd naar de mogelijke cumulatieve milieueffecten van deze projecten. De project-m.e.r.-screeningsnota is daardoor gebrekkig en dit brengt volgens hen de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag in het gedrang.

2.

2.1

De verwerende partij antwoordt op het achtste middel dat in voorliggend geval wel degelijk rekening is gehouden met de mogelijke effecten van de bronbemaling, waarbij ze verwijst naar een tekstfragment in de bestreden beslissing waarin wordt aangegeven dat *“een bemalingsnota werd opgesteld om voorafgaandelijk alle aspecten van de bemaling na te gaan”*. Die vaststelling volstaat om het achtste middel van de hand te wijzen.

2.2

Ten aanzien van het negende middel antwoordt ze dat deze beroepsgrief van de verzoekende partijen op gemotiveerde wijze ongegrond heeft bevonden in de bestreden beslissing. Deze pertinente motieven worden nauwelijks ontmoet in het verzoekschrift van de verzoekende partijen, laat staan dat deze worden ontkracht. Daarop licht ze aan de hand van rechtspraak van de Raad toe wanneer al dan niet sprake is van een milieutechnische eenheid en herhaalt ze de motieven uit de bestreden beslissing waaruit volgens haar duidelijk blijkt dat daarvan in voorliggend geval geen sprake is. Tot slot geeft ze aan dat het onjuist is dat er in graad van bestuurlijk beroep geen nieuwe gegevens kunnen worden bijgebracht om te beoordelen of er al dan niet aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn. Steunend op rechtspraak van de Raad, waarvan de overwegingen ook gelden voor deze zaak, stelt ze dat de verzoekende

partijen absoluut niet aannemelijk maken dat de bij de aanvraag gevoegde screeningsnota dermate inhoudelijk ontoereikend was dat ze kon leiden tot misvattingen bij mogelijke bezwaarindieners en/of de vergunningverlenende overheid in eerste aanleg niet met kennis van zaken kon oordelen over de milieueffecten van het project.

3.

De tussenkomende partij geeft vooreerst aan dat niet wordt betwist dat een grondbemaling noodzakelijk is om de vergunde werken te kunnen uitvoeren, dat een bemalingsnota bij onderhavige aanvraag is gevoegd en dat de bemaling nog het voorwerp van een latere aanvraag zal uitmaken in toepassing van artikel 7, §2, lid 2 van het Omgevingsvergunningsdecreet. Het is haar niet duidelijk hoe artikel 6 van voormeld decreet geschonden zou kunnen zijn.

Waar ze in eerste instantie verder verwijst naar rechtspraak van de Raad waaruit blijkt dat het begrip 'milieutechnische eenheid' niet in verband staat met de regeling over milieueffectrapportage, geeft ze aan dat dit niet belet dat voor de beoordeling van de hinder, maar ook de beoordeling van de vraag aan welk type van milieueffectenbeoordeling een aanvraag onderworpen moet worden, het van belang is om te bekijken of bepaalde inrichtingen als één geheel moeten worden beschouwd voor de beoordeling van de nadelen voor de mens en het milieu. Vervolgens zet ze uiteen dat er zich in voorliggend geval geen probleem stelt met een gefaseerde aanvragen van vergunningen. Ze wijst op de uitgebreide bemalingsnota die aan het aanvraagdossier is toegevoegd en waarin de mogelijke effecten van de bemaling op mens en milieu zeer uitgebreid werden onderzocht, op het feit dat ook een uitgebreide m.e.r.-screening aan het aanvraagdossier werd toegevoegd en – hoewel dit volgens haar niet nodig was – werd daar bovendien nog een nota aan toegevoegd met de mogelijke cumulatieve effecten met de riolerings- en wegeniswerken. Ze meent dat de conclusie van al deze documenten duidelijk was, namelijk dat voor de projecten afzonderlijk en gezamenlijk geen nadelige effecten voor mens en milieu te verwachten zijn, en dat de verwerende partij dit standpunt in de bestreden beslissing ook heeft onderschreven. De daarin opgegeven motieven volstaan volgens haar om de beroepsgrievan van de verzoekende partijen te weerleggen, in het bijzonder omdat ze zelf niet aantonen dat er wel cumulatieve effecten zijn of dat er redenen zijn om aan te nemen dat de bemaling(en) of andere onderdelen van de inrichting aanzienlijke milieueffecten zouden kunnen hebben waardoor de opmaak van een project-MER vereist zou zijn, noch dat de screeningnota van huidige aanvraag voor de KWZI onvolledig was omdat daarin de cumulatieve effecten met het rioleringsproject niet onmiddellijk werden onderzocht, laat staan dat de aanvraag afgewezen had moeten worden als onvolledig.

4.

4.1

De verzoekende partijen voegen met betrekking tot het achtste middel nog toe dat de verwerende partij dan wel verwijst naar de bemalingsnota, maar dat uit de bestreden beslissing niet blijkt dat deze betrokken werd in de doorlichting van het project op haar eventuele en eventueel aanzienlijke milieueffecten. De bestreden beslissing leidt uit de verwijzing naar de aanwezigheid van de bemalingsnota slechts af dat de bemaling niet vergunningsplichtig is en dat er geen verplichting bestaat tot gezamenlijke indiening, wat niet de betwisting van het middel is, maar wel of de volgens de geldende MER-regelgeving noodzakelijke toets werd doorgevoerd.

Uit het betoog van de tussenkommende partij, dat het achtste en negende middel samen behandelt, leiden ze af dat deze toegeeft dat de projecten verbonden zijn en in het licht van het totale project beoordeeld moeten worden. Echter toont ze volgens de verzoekende partijen niet aan dat rekening is gehouden met de mogelijke milieueffecten van de bemaling die voor beide projecten noodzakelijk is.

4.2

In antwoord op de verwerende partij geven de verzoekende partijen over het negende middel nog aan dat ze niet ontkennen, niet dat het mogelijk is om een project op te splitsen – behoudens het tiende middel – maar dat het aan de globale beoordeling is dat het schort, meer bepaald omdat de bevoegde overheid in eerste administratieve aanleg onmogelijk met kennis van zaken kon oordelen aangezien haar de uiteenzetting over het verbonden project werd ontzegd. In eerste administratieve aanleg kon dus geen *“eenheid van beoordeling”* geschieden. Waar de verwerende partij rechtspraak van de Raad aanhaalt om te stellen dat nieuwe gegevens kunnen worden bijgebracht om te beoordelen of er al dan niet aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn, zijn de verzoekende partijen van mening dat deze rechtspraak net ondersteunt dat er zich in de feitelijke omstandigheden van deze zaak wel een probleem stelt. De vraag is volgens hen of de oorspronkelijke bij de aanvraag gevoegde screeningsnota als dermate ontoereikend moet worden beschouwd dat het voor de vergunningverlenende overheid in eerste aanleg onmogelijk was om met kennis van zaken te oordelen, waardoor afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheidsverdeling *dan wel* of de screeningsnota dermate inhoudelijk ontoereikend was dat ze kon leiden tot misvattingen bij mogelijke bezwaarindieners, wat ze met hun betoog in dit middel aantonen.

Als antwoord op de uiteenzetting van de tussenkommende partij doen ze nog gelden dat ze wel degelijk betwisten dat er in eerste administratieve aanleg een uitgebreide screeningsnota

aanwezig was in het dossier, gelet op de potentiële cumulatieve effecten van het totaalproject die niet onderzocht werden. Die onvolledigheid kon de aanvrager niet in beroep rechtzetten door alsnog een nota met bespreking van mogelijke cumulatieve effecten toe te voegen, waarop ze overigens eveneens kritiek hebben geuit.

Beoordeling door de Raad

1. Ontwikkelde wettigheidskritiek

Met het achtste en negende middel voeren de verzoekende partijen in essentie aan dat de project-m.e.r.-screeningsnota, en het onderzoek naar de mogelijke milieueffecten, gebrekkig is, enerzijds omdat geen rekening is gehouden met de effecten van de noodzakelijke bronbemaling in de uitvoeringsfase en anderzijds met de mogelijke cumulatieve effecten van het totaalproject dat volgens hen ten onrechte werd opgesplitst.

2. Ontvankelijkheid middel

In zoverre de verzoekende partijen de schending aanvoeren van artikel 6 van het Omgevingsvergunningsdecreet, is dit argument zonder meer onontvankelijk. Waar ze in hun bestuurlijk beroepschrift nog gewag maakten van de stelling dat de melding van de voorziene bronbemaling voorafgaandelijk of tegelijk met de vergunning in de bestreden beslissing moet gebeuren, geven de verzoekende partijen in hun betoog thans zelf toe dat dit gelet op artikel 7, §2, tweede lid van het Omgevingsvergunningsdecreet niet het geval is. Evenmin noopte die beroepsgrief de verwerende partij tot enige bijzondere aandacht voor de bronbemaling, zoals de verzoekende partijen thans voorhouden. De schending van artikel 6 van het Omgevingsvergunningsdecreet is volledig vreemd aan het betoog dat de verzoekende partijen in deze middelen ontwikkelen en wordt dan ook verworpen als onontvankelijk.

3. Relevante regelgeving

3.1

Overeenkomstig artikel 4.3.1, eerste lid van het DABM moeten voorgenomen projecten, in de gevallen bepaald in uitvoering van hoofdstuk III van het DABM, aan een milieueffectrapportage worden onderworpen alvorens een vergunning kan worden verleend voor de vergunningsplichtige activiteit die het voorwerp uitmaakt van het project. Het toepassingsgebied van die verplichting wordt in de artikelen 4.3.1-4.3.3. DABM uiteengezet.

Artikel 4.3.2, §2bis DABM bepaalt dat de Vlaamse regering, aan de hand van de criteria die in bijlage II bij het DABM omschreven worden, de andere dan in paragrafen 1 en 2 vermelde categorieën van projecten aanwijst *“waarvoor overeenkomstig dit hoofdstuk een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota moet worden opgesteld”*.

Bijlage III van het Project-MER-besluit bevat de categorieën van projecten waarvoor overeenkomstig artikel 4.3.2, §2 bis en §3 bis van het DABM een project-MER of een screeningsnota moet worden opgesteld.

De aangehaalde bepalingen vormen de omzetting naar intern recht van richtlijn 2011/92/EU van 13 december 2011 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (Project-MER-Richtlijn), waarvan artikel 2, lid 1 bepaalt:

“De lidstaten treffen de nodige maatregelen om te verzekeren dat een vergunning vereist is voor projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, onder meer gezien hun aard, omvang of ligging, en dat een beoordeling van hun effecten op het milieu plaatsvindt alvorens een vergunning wordt verleend. Deze projecten worden omschreven in artikel 4.”

Uit die bepaling, zoals omgezet in artikel 4.3.1, eerste lid DABM, volgt dat wanneer een project-MER of een project-m.e.r.-screeningsnota vereist is voor een vergunningsplichtig project, de milieueffecten van dat project aan een beoordeling moet worden onderworpen voordat de vergunning wordt verleend. Zoals ook het Hof van Justitie meermaals heeft beslist, bestaat de doelstelling van de project-MER-richtlijn erin dat projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, vóór de verlening van een vergunning worden onderworpen aan een beoordeling van die effecten (HvJ 19 september 2000, nr. C-287/98, Linster; HvJ 4 mei 2006, nr. C290/03, Barker; HvJ 24 maart 2011, nr. C-435/09, Commissie t. België).

Dit vloeit rechtstreeks voort uit artikel 2 van de project-MER-richtlijn dat bepaalt dat de lidstaten de nodige maatregelen treffen om te verzekeren dat een vergunning vereist is voor projecten die een aanzienlijk milieueffect kunnen hebben, onder meer gezien hun aard, omvang of ligging, en dat een beoordeling van hun effecten op het milieu plaatsvindt alvorens een vergunning wordt verleend.

In de preambule bij de project-MER-richtlijn wordt voorgaande verantwoord vanuit de vaststelling dat het milieubeleid van de Europese Unie berust op het voorzorgsbeginsel en op het beginsel van preventief handelen, en op de beginselen dat milieuaantastingen bij voorrang

aan de bron dienen te worden bestreden en dat de vervuiler betaalt (artikel 191 VWEU). De Europese richtlijngever had dan ook een regeling voor ogen waarbij “*in een zo vroeg mogelijk stadium*” rekening wordt gehouden met de gevolgen voor het milieu.

3.2

Voor de toepassing van de project-MER-regelgeving moet onder ‘project’ worden verstaan (artikel 4.1.1, §1, 5° DABM):

“5° project:

a) een voorgenomen vergunningsplichtige activiteit of een vergunningsplichtige activiteit die moet worden hervergund bij het verstrijken van de geldigheidsduur van de lopende vergunning en die bestaat uit :

- de uitvoering van bouwwerken, de totstandbrenging en in voorkomend geval de exploitatie van andere installaties, werkzaamheden of andere ingrepen in het milieu, inclusief de grondwaterwinningen en de ingrepen voor de ontginning van natuurlijke rijkdommen; of

- de exploitatie van een inrichting; dit is het hele door een exploitant beheerde gebied waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn in een of meer installaties, met inbegrip van gemeenschappelijke of bijbehorende infrastructuur of activiteiten; of

b) een voorgenomen activiteit met negatieve gevolgen voor het milieu die wordt meegefinancierd door het Vlaamse Gewest of de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de internationale samenwerking”

De geciteerde definitie verzet er zich niet tegen dat een totaalproject gefaseerd wordt vergund en gerealiseerd. Echter sluit de aangehaalde regelgeving niet *a priori* uit dat voor de verplichting tot milieueffectrapportage moet worden nagegaan of de voorgenomen vergunningsplichtige activiteit geen deel uitmaakt van een groter globaal geheel dat noopt tot een eenheid van beoordeling op het vlak van de milieueffecten.

Het Hof van Justitie heeft er in dat verband in meerdere zaken op gewezen dat de “*doelstelling van de regeling niet mag worden gefrustreerd door een opsplitsing van de projecten en dat het buiten beschouwing laten van het cumulatieve effect ervan in de praktijk niet tot gevolg mag hebben dat projecten, hoewel zij in onderlinge samenhang beschouwd een aanzienlijk milieueffect in de zin van artikel 2, lid 1 van richtlijn 85/337 kunnen hebben, volledig aan de beoordelingsverplichting worden onttrokken*” (HvJ 28 februari 2008, nr.C-2/07, Abraham e.a.; HvJ 25 juli 2008, nr.C-142/07, Ecologistas en Accion-CODA; HvJ 10 december 2009, nr.C-205/08, Umweltanwalt von Karnten).

Om uit te maken of verschillende (deel)projecten deel uitmaken van een totaalproject en om die reden bij het onderzoek naar de al dan niet aanzienlijke milieueffecten samen moeten worden behandeld, heeft het Hof van Justitie in haar rechtspraak geuid dat de geografische nabijheid, de gelijkenissen tussen deze projecten en hun wisselwerkingen hierbij relevant kunnen zijn (HvJ 25 juli 2008, nr. C-142/07, 45). De Raad van State preciseert die criteria door eveneens de functionele onderlinge afhankelijkheid tussen deelprojecten in overweging te nemen. Er zal slechts sprake kunnen zijn van één geheel als de projecten zodanig functioneel afhankelijk zijn dat de uitvoering/realisatie van het ene project geen zin heeft tenzij ook het andere project gerealiseerd wordt (RvS 26 augustus 2010, nr. 207.013, sa Arcoma e.a.; RvS 19 mei 2015, nr. 231.228, Buysse; RvS 27 oktober 2016, nr. 236.292, Delfosse; RvS 25 maart 2021, nr. 250.223, sa CL Warneton). Een richtlijnconforme invulling van de project-MER-plicht vereist dus een eenheid van beoordeling waarbij rekening wordt gehouden met de gezamenlijke milieueffecten van het totaalproject. Aan die doelstelling, die de eenheid van beoordeling beoogt, wordt afbreuk gedaan indien voor een totaalproject de milieubeoordeling voor activiteiten in de uitvoeringsfase wordt afgesplitst en later beoordeeld.

3.3

Artikel 1.1.2, §1, 8° van het DABM omschrijft een milieutechnische eenheid als volgt:

“8° milieutechnische eenheid: verschillende inrichtingen en/of activiteiten, met inbegrip van hun exploitatieterrein en de overige onroerende goederen waarmee ze verbonden zijn, die als één geheel moeten worden beschouwd met het oog op het beoordelen van het nadeel dat ze kunnen berokkenen aan mens of milieu. Een gegeven dat kan wijzen op de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid is de onderlinge geografische, materiële of operationele samenhang van inrichtingen en activiteiten, die gepaard gaat met een relatieve afscheiding van het geheel van deze inrichtingen en activiteiten ten opzichte van andere inrichtingen en activiteiten. Het feit dat verschillende inrichtingen een verschillend eigendomsstatuut hebben, belet niet dat zij een milieutechnische eenheid kunnen vormen”

Waar de definitie van dit begrip oorspronkelijk was opgenomen in artikel 3.1.2, 4° van het DABM en in die zin beperkt was tot de titel over de bedrijfsinterne milieuzorg, werd dit bij artikel 2 van het decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage op zijn huidige plaats ingevoegd. De reden voor die verschuiving luidt (*Parl.St.* VI.Parl. 2001-02, nr.1312/1, 68):

“Deze artikels situeren de definitie van “*milieutechnische eenheid*” voortaan niet meer in de titel over de bedrijfsinterne milieuzorg maar vooraan in het Decreet Algemene Bepalingen

Milieubeleid. Op deze wijze is de definitie van toepassing voor alle onderdelen van het decreet, met inbegrip van de MER-VR titel die nu wordt toegevoegd.

Bij de formulering van de definitie werd eveneens rekening gehouden met de definitie van het begrip in Vlarem II.”

In artikel 1.1.2 Vlarem II wordt milieutechnische eenheid omschreven als:

"Milieu-technische eenheid": verschillende ingedeelde inrichtingen, met inbegrip van hun exploitatieterrein en de overige onroerende goederen waarmee zij verbonden zijn, die als een geheel moeten worden beschouwd met het oog op het beoordelen van het nadeel dat zij kunnen berokkenen aan mens of milieu.

Een gegeven dat kan wijzen op de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid is de onderlinge geografische, materiële of operationele samenhang van inrichtingen, die gepaard gaat met een relatieve afscheiding van het geheel van deze inrichtingen ten opzichte van andere inrichtingen.

Het feit dat verschillende inrichtingen een verschillend eigendomsstatuut hebben, belet niet dat zij een milieutechnische eenheid kunnen vormen.”

4. Concrete beoordeling van de middelen

4.1

De verzoekende partijen hadden reeds in hun beroepschrift aangegeven dat het voorliggende project een milieutechnische eenheid vormt met het project '22.596 weg en rioleringswerken Kriekelaerestraat – Pepingen' (OMV_2021129309 door de verwerende partij vergund bij ministerieel besluit van 25 mei 2022) en de mogelijke hinder van beide projecten samen moet worden onderzocht. In de bestreden beslissing vat de verwerende partij deze beroepsgrief samen en beantwoordt ze vervolgens:

“De omwonenden hebben de volgende beroepsargumenten:

(...)

De aanvraag vormt een milieutechnische eenheid met een andere aanvraag (kenmerk OMV_201129309):

- Deze andere aanvraag voorziet in de verbreding van de Bellingenbeek en voorziet een collector op die beek. Deze aanvraag bevat ook een pompput om maar liefst 15 m te overbruggen. Van een gravitaire ligging kan bezwaarlijk gesproken worden;

- Het oppompen van water (ander dossier) kan geluidshinder veroorzaken, die zich voegt bij de geluidshinder die uitgaat van het project van de aanvraag. Minstens wat dit aspect betreft, moet de cumulatieve of globale hinder van de eenheid beoordeeld worden in haar totaliteit. Het uitgangspunt van de beoordeling die voor de huidige aanvraag werd gemaakt, is dus foutief;
- Uit het bestreden besluit komt naar voor dat het project van de aanvraag onder rubriek 11.c) van bijlage III van het project-MER-besluit zou vallen. Dat een project-m.e.r.-screening nodig is, wordt door de aanvrager noch de deputatie ontkend. RvVb-A-1920-0635 van 3 maart 2020, waaruit blijkt dat een ontoereikende screeningsnota de onwettigheid van de vergunning tot gevolg heeft, aangezien de aanvraag zo onontvankelijk is. De aanvrager heeft het onmogelijk gemaakt te beoordelen of er aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn;

(...)

BEOORDELING

(...)

Overige beroepsargumenten

In het gezamenlijk beroepschrift van de omwonenden wordt ook aangehaald dat de aanvraag een milieutechnische eenheid vormt met een andere aanvraag OMV_2021129309. Het begrip 'milieutechnische eenheid' is gedefinieerd in titel II van het VLAREM als volgt:

“Artikel 1.1.2

(...)

verschillende ingedeelde inrichtingen, met inbegrip van hun exploitatieterrein en de overige onroerende goederen waarmee zij verbonden zijn, die als een geheel moeten worden beschouwd met het oog op het beoordelen van het nadeel dat zij kunnen berokkenen aan mens of milieu.

Een gegeven dat kan wijzen op de aanwezigheid van een milieutechnische eenheid is de onderlinge geografische, materiële of operationele samenhang van inrichtingen, die gepaard gaat met een relatieve afscheiding van het geheel van deze inrichtingen ten opzichte van andere inrichtingen.

Het feit dat verschillende inrichtingen een verschillend eigendomsstatuut hebben, belet niet dat zij een milieutechnische eenheid kunnen vormen.”

Deze andere omgevingsvergunningsaanvraag OMV_2021129309 betreft de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in de Kriekelaerestraat - Trapstraat - Kareelstraat om de aansluiting te voorzien op de toekomstige KWZI in de Kareelstraat met een aansluiting naar de Bellingenbeek. Er is op 25 mei 2022 door de bevoegde overheid, zijnde de Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme een beslissing genomen waarbij de vergunning werd verleend. Het betreft een Vlaamse lijst project waardoor de deputatie niet de bevoegde overheid is. De ingedeelde inrichting die hierbij werd vergund voor 2 jaar betreft louter

een lijnbemaling (910 m sleufbemaling) in functie voor de aanleg van de riolering. De bemaling zal worden uitgevoerd via putten in het Quartair Aquifersysteem (HCOV 0100) over een periode van circa 175 werkdagen. Er wordt een termijn van 2 jaar aangevraagd omwille van mogelijke vertragingen. Gelet op de aard van de ingedeelde inrichting (lijnbemaling) waarvan de exploitatie zich beperkt tot de aanlegfase, vormt dit geen milieutechnische eenheid met de ingedeelde inrichting van het aangevraagde project.

In tweede orde werd er bovendien ook door de exploitant aangetoond in de aanvullende nota 'MER-screening Cumulatieve effecten' (toegevoegd in het wijzigingsverzoek van 30 augustus 2022 naar aanleiding van de beroepsargumenten) dat zowel de leidingen als het pompstation dat tevens voorzien is in de omgevingsvergunningsaanvraag OMV_2021129309, maar geen ingedeelde inrichting betreft, geen cumulatieve effecten kan hebben met het hier aangevraagde project omwille van:

- de riolering en persleiding bevinden zich ondergronds. Bovengrondse zijn er hiervan alleen de inspectieputten zichtbaar (onder de openbare weg). De riolering en persleiding produceren geen geur of geluid;
- het pompstation Kriekelaerestraat is voorzien op een perceel naast de Kriekelaerestraat 25 (perceel 224K) en zal zich eveneens ondergronds bevinden. De afstand in vogelvlucht tussen het pompstation Kriekelaerestraat en de geplande KWZI bedraagt circa 620 m, met op de tussenliggende percelen de lintbebouwing langsheen de Kriekelaerestraat en het begin van de Trapstraat. Gezien de ondergrondse ligging, de grote afstand en de afscherming door lintbebouwing, worden geen cumulatieve effecten verwacht tussen pompstation Kriekelaerestraat en de toekomstige KWZI Pepingen-Bellingen;
- het pompstation Kareelstraat, in eigendom van Fluvius, zal gesupprimeerd worden. Alle mogelijke hindereffecten worden hierdoor opgeheven en er zal geen interferentie zijn tussen dit pompstation en de KWZI Pepingen-Bellingen;
- er gaat geen hinder uit van de effluentleiding van KWZI Pepingen-Bellingen. Deze bevindt zich ondergronds en sluit ten noorden van de school en kampplaats Terloo aan op de Bellingenbeek.

Deze conclusie kan worden gevolgd. Er kan dus tevens geconcludeerd worden dat er geen cumulatieve effecten verwacht worden tussen beide projecten.”

4.2

De verwerende partij is in eerste instantie van oordeel dat er geen sprake is van een milieutechnische eenheid, gelet op de aard van de ingedeelde inrichting die in het project voor de rioleringswerken vervat zit, namelijk een sleufbemaling. Dat de verwerende partij daarmee de begrippen 'inrichting' of 'activiteit' in de definitie van een milieutechnische eenheid in artikel 1.1.2., §1, 8° van het DABM beperkt tot de ingedeelde inrichtingen of activiteiten in de zin van

artikel 5.1.1, 1° en 9° van het DABM, lijkt niet te stroken met de intentie van de decreetgever om deze definitie eveneens te laten gelden in de titel over milieueffectrapportage, welke immers een ruimer toepassingsgebied heeft. In tegenstelling tot de definitie in artikel 1.1.2 van Vlarem II, bevat de definitie in artikel 1.1.2, §1, 8° van het DABM niet het woord 'ingedeelde'. In ieder geval volgt uit de rechtspraak van het Hof van Justitie en de Raad van State, zoals hiervoor onder de relevante regelgeving (randnummer 3.2) aangegeven, dat voor het onderzoek naar de milieueffecten desgevallend ook moet worden nagegaan of een project geen onderdeel vormt van een totaalproject waarvan de mogelijke milieueffecten in zijn geheel moeten worden beoordeeld, waarbij moet worden gekeken naar de geografische nabijheid, de gelijkenissen tussen deze projecten en hun wisselwerkingen, inzonderheid het bestaan van een functionele samenhang.

In dat opzicht moet worden vastgesteld dat niet ernstig kan worden betwist dat de betrokken projecten onderdeel zijn van een totaalproject dat gericht is op het verhogen van de zuiveringsgraad van het afvalwater in de gemeente Pepingen. De tussenkomende partij bevestigt dit overigens zelf door de functionele samenhang van beide projecten duidelijk uiteen te zetten in haar schriftelijke uiteenzetting. Gelet op hun geografische nabijheid, waarbij de aan te leggen riolering van het ene project wordt aangesloten op de KWZI van onderhavig project, en hun functionele samenhang in functie van het zuiveringsproces, vormen beiden onmiskenbaar delen van één totaalproject waarvan de mogelijke milieueffecten in hun geheel moeten worden beoordeeld.

4.3

In het licht hiervan moet evenwel worden opgemerkt dat de verzoekende partijen op geen enkele wijze uiteenzetten, laat staan aannemelijk maken dat deze vaststelling enige impact kan hebben op de conclusie dat het project betrekking heeft op een screeningsplichtig project en het feit dat de tussenkomende partij dus kon volstaan met een screeningsnota bij haar aanvraag te voegen. Louter aangeven dat het opsplitsen van een totaalproject theoretisch een invloed kan hebben op de toepasselijke verplichtingen inzake milieueffectrapportage kan niet volstaan.

4.4

De verzoekende partijen zetten daarentegen wel uiteen dat de mogelijke cumulatieve effecten van de beide projecten niet op zorgvuldige wijze zijn onderzocht en dat de tussenkomende partij dit (toen) in elk geval evenmin kon aanvullen in graad van bestuurlijk beroep, evenals dat de effecten van de voor de uitvoering van de aanvraag noodzakelijke bemaling, die op een later tijdstip zal worden aangevraagd, niet werden onderzocht.

De regelgeving vereist dat de aanvrager in de screeningsnota aangeeft welke milieueffecten er mogelijkwzijze verbonden zijn aan het gevraagde project en duidt waarom deze niet aanzienlijk zijn, wat de verwerende partij moet toelaten om de impact op het milieu met kennis van zaken te beoordelen.

Uit de gegevens op het Omgevingsloket blijkt dat de tussenkommende partij de mogelijke milieueffecten van het gevraagde heeft besproken in de daartoe voorziene velden, maar dat daarin niet de effecten van de bronbemaling van het project zijn opgenomen. Niettemin blijken de effecten van de bronbemaling wel te worden besproken in een afzonderlijk toegevoegde 'bemalingsnota' (Antea van 9 april 2021). De verwerende en tussenkommende partij verwijzen dan wel naar deze bemalingsnota die bij de aanvraag is gevoegd, waarvan de bestreden beslissing bij de beoordeling van het aspect grondwater in het kader van de watertoets louter vermeldt dat deze werd opgesteld om voorafgaandelijk alle aspecten van de bemaling na te gaan, maar de mogelijke effecten van die bemaling blijken nergens in de bestreden beslissing te worden besproken. In dat opzicht kan alleen maar worden vastgesteld dat uit de bestreden beslissing niet blijkt dat de verwerende partij alle relevante milieueffecten die van het project kunnen uitgaan, waarvan de bemaling een onderdeel is, op zorgvuldige wijze in haar beoordeling heeft betrokken.

Verder werden door de tussenkommende partij geen cumulatieve effecten met andere projecten weerhouden in de screeningsnota die als onderdeel van het dossier op het Omgevingsloket werd ingevuld. Naar aanleiding van een beroepsgrief van de verzoekende partijen in dat verband, voegde de tussenkommende partij met een wijzigingsverzoek onder meer een nota getiteld 'Mer-screening: Cumulatieve effecten' toe aan de aanvraag waarvan de conclusie luidt dat *"Er worden geen cumulatieve effecten verwacht tussen project 22.596 'weg- en rioleringswerken Kriekelaerestraat' en project 22.197 'KWZI Pepingen-Bellingen'"*. De betrokken nota blijkt dan ook niet meer dan een verduidelijking, omwille van de beroepsgrief van de verzoekende partijen, van het feit dat er geen cumulatieve effecten te verwachten zijn, zodat de screeningsnota logischerwijze geen beschrijving van dergelijke effecten kon bevatten of motivatie waarom deze niet aanzienlijk zouden zijn. Het toevoegen van die nota duidt dan ook helemaal niet op het gebrekkig, laat staan ontoereikend, karakter van de screeningsnota die bij de aanvraag is gevoegd voor de erin besproken aspecten. In de mate dat de verzoekende partijen het oneens lijken te zijn met de bevindingen van die nota, die door de verwerende partij in de bestreden beslissing uitdrukkelijk worden onderschreven, tonen ze niet met concrete gegevens aan dat deze steunen op foutieve gegevens of een kennelijk onredelijke appreciatie van die gegevens. In de mate dat ze die beoordeling nog bekritisieren

door aan te geven dat niet alle mogelijke cumulatieve effecten zijn onderzocht, waarbij ze naar het aspect water (en risico op overstromingen) en waterkwaliteit verwijzen, maken ze niet inzichtelijk welke effecten ze dan wel bedoelen. Omwille van de functionele samenhang die de verzoekende partijen zelf bepleiten, omvat de beoordeling van die aspecten in de screeningsnota bij onderhavige aanvraag voor de KWZI ook de mogelijke effecten die op dat vlak van beide projecten samen zullen uitgaan.

4.5

Het achtste middel is gegrond. Het negende middel wordt verworpen.

F. Elfde middel

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen roepen de schending in van:

- het standstill-beginsel zoals vervat in artikel 23, derde lid, 3° en 4° van de Grondwet,
- de artikelen 4.5.3.1, §3 en 4.5.6.1 van Vlarem II en bijlagen 2.2.1 en 4.5.4 van Vlarem II,
- het zorgvuldigheidsbeginsel, de materiële motiveringsplicht, het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De verzoekende partijen hekelen de manier waarop de verwerende partij, in navolging van het advies van AGOP van 29 juli 2022, tot de door haar gehanteerde geluidsnormen komt waaraan het gevraagde project wordt afgetoetst. Ze menen dat de motieven in de bestreden beslissing er niet van getuigen dat op gepaste wijze rekening is gehouden met het naastgelegen orthopedagogisch centrum en de school bij het vaststellen van de gehanteerde geluidsnormen in het licht van hun kwalificatie als 'stiltebehoevende instellingen'.

2.

De verwerende partij antwoordt vooreerst dat de verzoekende partijen het vereiste persoonlijk belang missen bij het middel, omdat ze een lagere geluidsnorm trachten te verwezenlijken voor de school en het orthopedagogisch centrum, maar niet voor zichzelf. Ten gronde verwijst ze naar de beoordeling in de bestreden beslissing en de in dat verband opgelegde voorwaarde. Uit de geluidstudie die naar aanleiding van het eerste ongunstig advies van AGOP werd bijgevoegd, blijkt dat aan de strengere geluidsnormen kan worden voldaan. De verwerende partij stelt dat ze overeenkomstig de regelgeving heeft geoordeeld dat de school en het

orthopedagogisch centrum stiltebehoevende instellingen zijn waarvoor strengere geluidsnormen kunnen gelden en het verantwoord is dat aan dezelfde geluidsnormen wordt getoetst als voor de woningen die gelegen zijn op 70 m van de inrichting, zijnde de geluidsnormen voor nieuwe inrichtingen voor woongebied op minder dan 500 m van gebied voor gemeenschapsvoorzieningen.

3.

De tussenkomende partij betwist eveneens het persoonlijk belang van de verzoekende partijen bij het middel. Volgens haar is het middel niet gericht op de toepassing van geluidsnormen of de naleving daarvan op het perceel van de verzoekende partijen, maar wel op die van nabijgelegen stiltebehoevende instellingen, terwijl het niet aan hen is om andermans belangen te behartigen. Ten gronde zet ze uiteen dat de verwerende partij in overeenstemming met de regelgeving tot haar oordeel is gekomen welke geluidsnormen kunnen worden toegepast op de nabijgelegen stiltebehoevende instellingen en dat de kritiek van de verzoekende partijen voor strengere normen neerkomt op opportunistiekritiek.

4.

De verzoekende partijen antwoorden nog dat een lagere geluidsnorm, om welke reden die ook wordt opgelegd, een lager maximaal geluid voor alle omwonenden tot gevolg heeft en ze in die zin belang hebben bij het middel. Ze menen dat de tussenkomende partij bij haar exceptie ook uitgaat van de verkeerde redenering dat voor hen de geluidsnormen voor woningen op minder dan 500 m van een zone voor gemeenschapsvoorziening moeten gelden, aangezien ze met het middel net aangeven dat die zone niet misbruikt mag worden om voor stiltebehoevende instellingen tot een hogere geluidsnorm te komen dan diegene die zou gelden indien diezelfde stiltebehoevende instellingen op dezelfde plaats in woongebied gelegen waren. Ook voeren ze nog aan dat, als het orthopedagogisch centrum als woongebied ingekleurd was, er niet alleen ten opzichte van dit centrum maar ook ten opzichte van hun woningen strengere geluidsnormen zouden gelden.

Beoordeling door de Raad

1. Ontwikkelde wettigheidskritiek

De verzoekende partijen voeren aan dat de inkleuring op het gewestplan van de nabijgelegen orthopedagogische instelling als zone voor gemeenschapsvoorzieningen misbruikt wordt, om op grond van artikel 4.5.6.1, §1 van Vlarem II een correctie door te voeren. Ze menen dat als

correctie de verstrengde normen voor landelijk gebied, minstens deze van woongebied van toepassing zouden moeten zijn, wat ze ook reeds aanvoeren in hun bestuurlijk beroepschrift.

2. Ontvankelijkheid van het middel

De verwerende en de tussenkomenende partij betwisten het belang van de verzoekende partijen bij het middel.

De verzoekende partijen voeren aan dat ze minstens op onrechtstreekse wijze voordeel kunnen halen uit een vernietiging op grond van de aangevoerde onwettigheid. Als aanvaard wordt dat, zoals ze voorhouden, voor de stiltebehoevende instellingen die rondom het aanvraagperceel gelegen zijn, strengere geluidsnormen moeten gehanteerd worden, en de verwerende partij desgevallend een nieuwe beslissing moet nemen, dit de mogelijkheid opent op een beslissing die ook voor hen resulteert in strengere geluidsnormen voor de betrokken exploitatie en in die zin voor beperktere geluidshinder voor hen zorgt in hun nabije leefomgeving.

Of er al dan niet strengere geluidsnormen moeten opgelegd worden voor de stiltebehoevende instellingen, zal moeten blijken uit de behandeling van het middel ten gronde.

3. Relevante regelgeving

3.1

Het in artikel 23 Grondwet vervatte standstill-beginsel houdt voor de wetgever het verbod in om zonder redelijke verantwoording afbreuk te doen aan het bestaande beschermingsniveau van de in het tweede lid van die bepaling vermelde rechten. Deze bepaling heeft geen rechtstreekse werking met betrekking tot de wettigheidstoets van een individueel omgevingsvergunningsbesluit. In zoverre de verzoekende partijen het middel ontlenen aan een schending van deze bepaling, is het onontvankelijk.

3.2

De bepalingen van Vlarem II, die de algemene en sectorale milieuvorwaarden bevatten, beogen het voorkomen en beperken van onaanvaardbare hinder en risico's die de betrokken inrichtingen en activiteiten kunnen veroorzaken (artikel 5.4.1 DABM).

Artikel 4.5.3.1, §3 van Vlarem II, dat het enige artikel is van 'Afdeling 4.5.3. Voorwaarden voor nieuwe inrichtingen van klasse 1 en 2 en voor veranderingen van bestaande inrichtingen van klasse 1 en 2' onder 'Hoofdstuk 4.5. Beheersing van geluidshinder', bepaalt:

“§3 LA95,1h van het oorspronkelijke omgevingsgeluid is lager dan de richtwaarden in de gebieden onder 2°, 3°, 5°, 8°, 9° of 10° van de bijlage 2.2.1. bij dit besluit. In dat geval moet het specifieke geluid in open lucht voortgebracht door de nieuwe inrichting of door het geheel, respectievelijk door het onderdeel van een bestaande inrichting dat het voorwerp van een verandering heeft uitgemaakt, beperkt worden tot de in bijlage 4.5.4 bij dit besluit bepaalde richtwaarden verminderd met 5 dB(A).”

De in bijlage 4.5.4 bepaalde richtwaarden zijn:

Bijlage 4.5.4 Richtwaarden voor het specifieke geluid in open lucht van als hinderlijk ingedeelde inrichtingen

INHOUD EXTRA INFO

GEBIED	RICHTWAARDEN IN dB(A) IN OPEN LUCHT		
	Overdag	's Avonds	's Nachts
1° Landelijke gebieden en gebieden voor verblijfsrecreatie	40	35	30
2° Gebieden of delen van gebieden op minder dan 500 m gelegen van industriegebieden niet vermeld sub 3° of van gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen	50	45	45
3° Gebieden of delen van gebieden op minder dan 500 m gelegen van gebieden voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen, van dienstverleningsgebieden of van ontginningsgebieden tijdens de ontginning	50	45	40
4° Woongebieden	45	40	35
5° Industriegebieden, dienstverleningsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen en ontginningsgebieden tijdens de ontginning	60	55	55
5bis° [...]	[...]	[...]	[...]
6° Recreatiegebieden, uitgezonderd gebieden voor verblijfsrecreatie	50	45	40
7° Alle andere gebieden, uitgezonderd: bufferzones, militaire domeinen en deze waarvoor in bijzondere besluiten richtwaarden worden vastgelegd	45	40	35
8° Bufferzones	55	50	50
9° Gebieden of delen van gebieden op minder dan 500 m gelegen van voor grindwinning bestemde ontginningsgebieden tijdens de ontginning	55	50	45
10° Agrarische gebieden	45	40	35

Opmerking : als eenzelfde gebied valt onder twee of meer punten van de tabel dan is in dat gebied de hoogste richtwaarde van toepassing.

Verder bepaalt artikel 4.5.6.1 van Vlarem II, dat het enige artikel is van 'Afdeling 4.5.6. Bijzondere voorwaarden' onder hetzelfde Hoofdstuk 4.5:

“§1. De vergunningverlenende overheid kan strengere grenswaarden en meetomstandigheden opleggen voor het specifieke geluid voortgebracht door inrichtingen van klasse 1 of 2 gelegen in de nabijheid van stiltebehoevende instellingen of zones.

Voor de toepassing van deze bepalingen wordt verstaan onder:

1° "stiltebehoevende instellingen": gebouwen waar omwille van de functie en het gebruik ervan het geluid in de omgeving steeds moet beperkt worden; dit zijn inzonderheid bejaardentehuizen, ziekenhuizen, scholen en gelijkaardige;

2° "stiltebehoevende zones": zones waar omwille van de functie ervan het geluid in de omgeving al of niet tijdelijk moet beperkt worden; deze zones omvatten inzonderheid de woongebieden en de natuurgebieden met een wetenschappelijke waarde, volgens het gewestplan of een ruimtelijk uitvoeringsplan, alsook de erkende natuur- en bosreservaten.

§2. De grenswaarden, bedoeld in § 1, kunnen ofwel buitenshuis ofwel, in geval van inrichtingen die een gemene muur en/of vloer hebben met bewoonde vertrekken binnenshuis worden opgelegd en dit zowel voor overdag, 's avonds als 's nachts.

§3. Als het geluid van een inrichting een incidenteel, fluctuerend, intermitterend of impulsachtig karakter vertoont kunnen strengere grenswaarden aan dit geluid worden opgelegd in de nabijheid van de stiltebehoevende instellingen of zones, bedoeld in §1.

§4. Bij overtreding van de in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit overeenkomstig dit artikel opgelegde bijzondere voorwaarden kan de vergunningverlenende overheid, op advies van de afdeling Milieu, bevoegd voor de omgevingsvergunning voor inrichtingen van de 1ste klasse en van de afdeling Milieu, bevoegd voor de omgevingsvergunning en de gemeentelijke milieumambtenaar voor inrichtingen van de 2de klasse, een saneringsplan ter uitvoering opleggen overeenkomstig de bepalingen van bijlage 4.5.3 bij dit besluit.”

4. Concrete beoordeling van het middel

4.1

Het wordt niet betwist dat de gevraagde exploitatie onderworpen is aan de algemene geluidsnormen die volgens artikel 4.5.3.1, §3 van Vlarem II van toepassing zijn, namelijk de in bijlage 4.5.4 bij dit besluit bepaalde richtwaarden verminderd met 5 dB(A). Daar waar artikel 4.5.3.1 van Vlarem II als algemene milieuvoorwaarde de geluidsnormen bepaalt die in beginsel op elke ingedeelde inrichting op het grondgebied van het Vlaamse Gewest van toepassing zijn, voorziet 4.5.6.1 van Vlarem II in de mogelijkheid voor het vergunningverlenende bestuursorgaan om in een concreet geval strengere grenswaarden en meetomstandigheden

op te leggen voor het specifieke geluid voortgebracht door inrichtingen van klasse 1 of 2 gelegen in de nabijheid van stiltebehoevende instellingen of zones.

De bestaansreden van de 'bijzondere voorwaarden' waartoe een toepassing van artikel 4.5.6.1 van Vlarem II aanleiding kan geven is onmiskenbaar dat de vergunningverlenende overheid rekening kan houden met specifieke omstandigheden die ertoe noodzaken om strengere geluidsnormen te hanteren. Die overheid beschikt daarbij over een discretionaire beoordelingsbevoegdheid en de Raad kan zijn eigen beoordeling daarover niet in de plaats stellen. Wel komt het de Raad toe om in het kader van zijn wettigheidstoezicht te beoordelen of de verwerende partij haar beoordelingsbevoegdheid correct heeft aangewend, en dus of ze de relevante feitelijke gegevens juist heeft vastgesteld en of ze op basis van die gegevens tot een oordeel is gekomen dat binnen de grenzen van de redelijkheid blijft.

Het zorgvuldigheidsbeginsel verplicht de verwerende partij immers om haar beslissing op een zorgvuldige wijze voor te bereiden en zich te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Op die wijze moet ze ervoor zorgen dat de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk onderzocht worden, zodat ze met kennis van zaken kan beslissen. Vervolgens moet ze op basis van de zorgvuldig vastgestelde gegevens een oordeel vellen dat in redelijkheid verantwoord is. Een kennelijke onredelijke beslissing zal slechts voorliggen wanneer, na vaststelling van de feitelijk juiste en rechtens relevante motieven, de Raad een kennelijke wanverhouding vaststelt tussen de motieven en de inhoud van de beslissing.

4.2

In de bestreden beslissing overweegt de verwerende partij vooreerst welke geluidsnormen er overeenkomstig artikel 4.5.3.1, §3 van Vlarem II en de overeenkomstige in bijlage 4.5.4 bij dit besluit bepaalde richtwaarden verminderd met 5 dB(A) van toepassing zijn voor de nabij gelegen orthopedagogische instelling en de school (gelegen in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen): overdag 55 dB(A) en 's avonds en 's nachts 50 dB (A).

Daarna maakt ze toepassing van artikel 4.5.6.1 van Vlarem II en legt ze, omdat de instelling en de school als stiltebehoevend kunnen gekwalificeerd worden, strengere geluidsnormen op, namelijk deze die gelden voor woningen op minder dan 500 meter van een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen, eveneens verminderd met 5 dB(A), zijnde 45 dB (A) overdag en 40 dB(A) 's avonds en 's nachts.

De gegevens van het dossier wijzen uit dat de verwerende partij daarmee gehoor geeft aan de adviezen van AGOP. In het aanvankelijk ongunstig advies van 29 juli 2022 van deze instantie werd, in navolging van een beroepsgrief van de verzoekende partijen, aangegeven dat er redenen zijn om strengere geluidsnormen te hanteren en dat er niet blijkt dat de gevraagde exploitatie daaraan kan voldoen. In een tweede gunstig advies van 30 september 2022 heeft AGOP nadien gemeld dat de tussenkomen partij – die onder meer daartoe een wijzigingsverzoek van haar aanvraag heeft ingediend – met een geluidstudie heeft aangetoond dat de gehanteerde strengere geluidsnormen, die AGOP had voorgesteld, kunnen worden gehaald.

In de bestreden beslissing motiveert de verwerende partij op gelijklopende wijze met voornoemd advies van 30 september 2022 de toepassing van de gehanteerde geluidsnormen als volgt:

“In zowel het gezamenlijk bezwaarschrift als beroepsschrift van de omwonenden wordt aangehaald dat in het orthopedagogisch centrum naast de KWZI een honderdtal mensen ‘verplicht’ wonen en dat hiervoor dan ook de geluidsnormen voor woongebied van toepassing zouden moeten zijn.

Volgens het gewestplan ‘Halle-Vilvoorde-Asse’ zijn deze gebouwen echter gelegen in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en gelden overeenkomstig bijlage 2.2.1 van titel II van het VLAREM de milieukwaliteitsnormen die overeenkomen met die voor gemeenschapsvoorzieningen, zijnde overdag 60 dB(A) en ’s avonds en ’s nachts 55 dB(A). Het specifiek geluid van de nieuwe inrichting moet bijgevolg overeenkomstig artikel 4.5.3.1, §3, van titel II van het VLAREM beperkt worden tot de richtwaarden verminderd met 5 dB(A), zijnde 55 dB(A) overdag en 50 dB(A) ’s avonds en ’s nachts.

Bijkomend bepaalt artikel 4.5.6.1, §1, van titel II van het VLAREM dat de vergunningverlenende overheid strengere grenswaarden en meetomstandigheden kan opleggen voor het specifieke geluid voortgebracht door inrichtingen van klasse 1 of 2 gelegen in de nabijheid van stiltebehoevende instellingen of zones. Voor de toepassing van deze bepalingen wordt verstaan onder: “1° *stiltebehoevende instellingen*”: gebouwen waar omwille van de functie en het gebruik ervan het geluid in de omgeving steeds moet beperkt worden; dit zijn inzonderheid bejaardentehuizen, ziekenhuizen, scholen en gelijkaardige.”.

Bijgevolg kan hier worden gesteld dat de school en het orthopedagogisch centrum stiltebehoevende instellingen zijn waarvoor strengere geluidsnormen kunnen gelden. Het is dan ook verantwoord dat voor beide instellingen wordt getoetst aan dezelfde geluidsnormen voor de woningen die gelegen zijn op 70 m van de inrichting (Kareelstraat 17), zijnde de

geluidsnormen voor nieuwe inrichtingen voor woongebied op minder dan 500 m van gebied voor gemeenschapsvoorzieningen: 45 dB(A) overdag en 40 dB(A) 's avonds en 's nachts.

De exploitant heeft, aan de hand van een nieuwe geluidsstudie die werd toegevoegd in het wijzigingsverzoek van 30 augustus 2022 (PIV3), aangetoond dat aan deze geluidsnormen kan worden voldaan. Hierbij werd wel rekening gehouden met de werken van het orthopedagogisch centrum Huize Terloo (afbraak van bestaande gebouwen) en volgende afstanden tussen het dichtstbijzijnde, nieuwe woonhuis van Huize Terloo en de volgende onderdelen van de RWZI: indikbuffer: 42 m; influentconstructie: 48 m; primaire zuivering: 53 m; beluchtingsbekken (uitstroomconstructie): 56 m; blowers: 60 m. De start van de KWZI is namelijk pas gepland in de loop van 2023 en de opstart van de RWZI ten vroegste midden 2024. Tegen die tijd zijn de werken aan Huize Terloo voltooid conform de planning.

Er werden op vergelijkbare installaties en vergelijkbare afstanden, waarden voor het specifiek geluid gemeten rond de 40 dB(A) of net er onder. De geluidsstudie, uitgevoerd door erkend deskundige in geluid, bevestigt deze bevindingen. Moest blijken dat er na monitoring toch nog ingrepen nodig zijn, dan kunnen die in samenspraak met een erkend geluidskundige geïdentificeerd worden. Mogelijke geluidsreducerende maatregelen die nog kunnen toegepast worden zijn onder meer: overkappingen, rubberen slabben ter hoogte van uitstroomconstructies, glijbaansystemen om vallend water te voorkomen.

Het is bijgevolg aangewezen dat er een controlemeting gebeurt binnen een termijn van 6 maanden na opstart van de installatie waarbij er getoetst wordt aan volgend beoordelingskader: 45 dB(A) overdag en 40 dB(A) 's avonds en 's nachts ter hoogte van de dichtstbijzijnde woning. Deze controlemeting gebeurt door een erkend milieudeskundige in de discipline geluid en trillingen, deeldomein geluid. De resultaten worden overgemaakt ter evaluatie aan de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving (omgevingsinspectie.vbr@vlaanderen.be) en ter informatie aan de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het departement Omgeving (gop.vbr.omgeving@vlaanderen.be). De controlemeting en de toetsing aan het beoordelingskader alsook het overmaken van de resultaten ter evaluatie, worden opgenomen in de voorwaarden.

In zowel het gezamenlijk bezwaarschrift als beroepschrift van de omwonenden wordt ook voor geluid aangehaald dat een voorwaarde wordt opgenomen (de controlemeting) en er bijgevolg niet voldaan kan worden aan de geluidsnormen. De toetsing aan strengere geluidsnormen dat in de vorige projectinhoudversie (PIV2) niet gebeurde, is met de gewijzigde aanvraag wel gebeurt. Bijkomend werden ook de nodige studies en documenten toegevoegd met dit wijzigingsverzoek van 5 september 2022 (PIV3). Bovendien moet opnieuw bevestigd worden dat de voorwaarde inzake de geluidsmetingen slechts opgenomen wordt ter controle.

Bijkomend wordt net zoals de geurmetingen, de resultaten van de controlemetingen inzake geluid overgemaakt ter evaluatie aan de bevoegde instanties.”

Daaruit blijkt dat de verwerende partij in essentie oordeelt dat gelet op het stiltebehoevend karakter van de school en het orthopedagogisch centrum, voor deze instellingen hetzelfde geluidsniveau moet gelden als voor de dichtstbijzijnde woningen – waaronder die van eerste en tweede verzoekende partijen – in de Kareelstraat.

4.4

4.4.1

De verzoekende partijen zijn evenwel van mening dat de verwerende partij, bij het doorvoeren van een correctie op grond van artikel 4.5.6, §1 van Vlarem II, ten onrechte de gewestplanbestemming waarin de betrokken stiltebehoevende instellingen gelegen zijn, met name in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut, aangrijpt om hogere geluidsnormen te voorzien in vergelijking met de normen die gelden in woongebied of landelijke gebieden. De verzoekende partijen menen dat er op die wijze een ongeoorloofd verschil ontstaat tussen geluidsnormen die zouden opgelegd worden voor stiltebehoevende instellingen die gelegen zijn in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en geluidsnormen voor vergelijkbare instellingen die in een woongebied gelegen zouden zijn.

4.4.2

De kritiek van de verzoekende partijen kan niet worden gevolgd.

Bij het bepalen van de toepasselijke geluidsnormen heeft de vergunningverlenende overheid in de eerste plaats rekening gehouden met de tabel zoals opgenomen in de bijlage 4.5.4 van Vlarem II. Wanneer geluidsnormen voor een nieuwe inrichting moeten bepaald worden voor percelen die gelegen zijn in een gebied voor gemeenschapsvoorziening, voorziet de tabel onder punt 5° de door de verwerende partij gehanteerde richtwaarden, waarop ze vervolgens de vermindering doorvoert zoals voorzien in artikel 4.5.3.1, §3 van Vlarem II. Dat de verwerende partij bij de vastlegging van deze principiële geluidsnormen de gewestplanbestemming in acht moet nemen, is evident, zonet is de tabel ook zinloos opgesteld. De verwerende partij heeft bij deze vaststelling van de geluidsnormen dan ook een gebonden bevoegdheid.

Dat de verwerende partij bij de toepassing van het correctiemechanisme, zoals vervat in artikel 4.5.6, §1 van Vlarem II een discretionaire bevoegdheid heeft, staat niet ter discussie. Waar de verwerende partij als strengere norm deze gehanteerd heeft geldend voor ‘gebieden op minder

dan 500 m gelegen van een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen' (punt 2 van de tabel) en daarop ook de vermindering toegepast heeft zoals voorzien in artikel 4.5.3.1, §3 van Vlarem II, wordt dit door haar gemotiveerd met de verwijzing naar de dichtstbijzijnde woningen ten opzichte van de stiltebehoevende instellingen, op minder dan 70 meter.

De Raad kan zich niet in de plaats stellen van de verwerende partij wat dit oordeel betreft over de te hanteren criteria bij het vastleggen van strengere geluidsnormen op grond van artikel 4.5.6, §1 van Vlarem II. Dit artikel legt geen specifieke criteria op en de wijze waarop de verstrenging wordt gemotiveerd, blijft dus volledig een appreciatie van de vergunningverlenende overheid, die zich daarvoor wel kan laten adviseren, wat ook gebeurde door AGOP. Wel kan de grens van de redelijkheid van de motivering hierover aan een beoordeling door de Raad worden onderworpen.

De verzoekende partijen slagen er niet in om de onredelijkheid van de beoordeling over de verstrengde geluidsnormen aan te tonen. Het enkele feit dat de woningen waarnaar de verwerende partij ook verwijst, ook gelegen zijn in een landelijk woongebied en dat volgens hen dus ook de normen voor 'landelijke gebieden' (punt 1 van de tabel) of voor 'woongebied' (punt 4 van de tabel) konden opgelegd worden, tonen op zich geen onredelijk oordeel aan. Niet in het minst kan op grond van de ligging van deze woningen (waaronder ook de woningen van de twee eerste verzoekende partijen) ten aanzien van de ligging van de stiltebehoevende instellingen waarvoor de correctie moet gebeuren, niet gesteld worden dat de gewestplanbestemming van de instellingen 'misbruikt' wordt. Die gewestplanbestemming is er nu eenmaal en de verwerende partij moet daarmee rekening houden.

Over de opmerking dat de toekenning van de strengere normen voor landelijke gebieden en woongebieden een voordeel opleveren voor de nachtrust aangezien die normen 's nachts strenger zijn en op 30, respectievelijk 35 liggen, kan opgemerkt worden dat het middel gaat over geluidsnormen voor de stiltebehoevende instellingen en niet over de geluidsnormen die gelden voor de woningen van de verzoekende partijen zelf. Dat zij onrechtstreeks voordeel zouden kunnen halen bij die strengere normen wordt tegengesproken door de toegevoegde geluidsstudie dat in de tweede openbaar onderzoek heeft gelegen. Uit de kaart met geluidsdrukniveaus blijkt immers dat de woningen van de verzoekende partijen allen gelegen zijn in een lichtgroene zone, wat in de legende aangeduid staat als lager dan 30 dB(A).

Uit het voorgaande volgt dat de verzoekende partijen niet aannemelijk maken dat een andere redenering van de verwerende partij over een mogelijke correctie op de geluidsnormen 'meer

redelijk' zou zijn, noch meer zou overeenkomen met de feitelijke situatie van de instellingen, noch tonen ze aan dat ze enig voordeel daaruit kunnen bekomen.

Het middel wordt verworpen.

V. Bestuurlijke lus

De tussenkomende partij verzoekt de Raad om desgevallend toepassing te maken van de bestuurlijke lus zoals voorzien in artikel 34 van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (hierna: DBRC-decreet)

Uit de beoordeling van de middelen is gebleken dat de verwerende partij op verschillende punten een nieuwe en ditmaal zorgvuldige beoordeling moet maken van de aanvraag, rekening houdend met de motieven die aan de vernietiging van de bestreden beslissing ten grondslag liggen. De Raad acht een toepassing van de bestuurlijke lus in die omstandigheden niet opportuun.

VI. Kosten

De kosten van het beroep, met inbegrip van de door de verzoekende partij gevraagde rechtsplegingsvergoeding, worden ten laste gelegd van de verwerende partij (artikel 21, §7 en artikel 33 DBRC-decreet).

In zoverre de tussenkomende partij verzoekt om de kosten ten laste van de verzoekende partijen te leggen, kan niet worden ingezien op welke kosten ze doelt. Als tussenkomende partij van rechtswege is ze immers vrijgesteld van het betalen van enig rolrecht (artikel 21, §1/1 DBRC-decreet), zodat haar verzoek feitelijke grondslag mist en moet worden verworpen.

VII. Beslissing

1. De bestreden beslissing wordt vernietigd.
2. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over het bestuurlijk beroep van de verzoekende partijen en dit binnen een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
3. De kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht, bepaald op 600 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 770 euro verschuldigd aan de verzoekende partijen, komen ten laste van de verwerende partij.

Dit arrest is uitgesproken op 30 januari 2025 door de tweede kamer.

De griffier,

De voorzitter van de tweede kamer,

Karolien VAN HEES

Hilde LIEVENS